

Zirgkopības nozare Latvijā attīstās

Dace Millere, Māra Millera foto

Pirmoreiz *Zirgu Pasts* viesojas pie Latvijas zemkopības ministra **Mārtiņa Rozes**. Viņš pastāstīja gan par zirgkopības nozares attīstību, gan laipni izrādīja savas darbības vēsturisko iekārtojumu – tās mēbeļu komplekta galvenās sastāvdaļas nākušas no Latvijas pirmās brīvvalsts ministru saimniecības ar leģendāro māzera finiera radio skapi un rakstāmgaldū. Iespējams, arī to klātbūtne atgādina par to, cik stipri vajag turēties pie pašas zemes un tās ļaudīm.

- Latvijas Zemkopības ministrijas pārraudzībā viena no nozarēm ir zirgaudzēšana. Kādu atbalstu iespējams sniegt jāšanas sportam, kas cieši saistīts ar to, bet pārstāv jau citu nodarbošanās sfēru?

- Atbalstām jāšanas sportu, jo gan zirgaudzēšana, gan jāšanas sports ir tradicionāla nodarbošanās mūsu valstī. Prieks, ja joprojām pastāv ilgstoši darbojošās zirgaudzētavas – Burtniekos, Tērvetē – visas jau nenosaukšu. Tur bijuši un ir izcili sportisti, lieliski zirgi un aktīvi strādājoši speciālisti. Zirgu sports nav no lētākajiem, jo ietver sevī ne tikai zirga vērtību, bet arī turpmāk trenera darbā ieguldīto dārgo laiku. Taču tie panākumi, kas sasniegti zirgaudzēšanā, pakāpeniski parādās arī sporta sacensību rezultātos. Mūsu zirgaudzētājiem labi zināms, ka Sidnejas olimpiskajās spēlēs iejādē uzvarēja zirgs, kas dzimis Latvijā. Tagad Pekinas olimpiskajās spēlēs startēs trīs zirgi ar Latvijas asinīm, bet to mugurās diemžēl nebūs neviens no Latvijas jātniekiem. Jāšanas sports valstī attīstās, un tas ir cieši saistīts ar zirgaudzēšanas kvalitāti – viena lieta ir izaudzēt labu jaunzirgu,

Šajā numurā:

Santa Maspāne startē Eiropas čempionātā

Santa guva vietas tikai sacensību dalībnieku rangu tabulas nobeigumā ..... 3.lpp.

Ar katru gadu sacīkstes izdodas labāk

Tārgalē zemnieku saimniecības *Demora* sacensībās konkūrā uzvaru galvenajā maršrutā izcīnīja Jānis Rimeiks ar Helviju ..... 4.lpp.

Pekīnā sākas vasaras olimpiskās spēles

8. augustā Pekīnā sākas vasaras olimpiskās spēles. Latvijas 50 sportistu delegācijas sastāvā startēs arī divi modernās piecīņas pārstāvji – Jeļena Rubļevska un Deniss Čerkovskis ..... 6.lpp.

Starp traktoriem arī zirgi

Priekuļos notika lauksaimniecības izstāde *Priekuļi 2008*. Izstādes programmā lielāko uzmanību izpelnījās šķirnes dzīvnieku paraugdemonstrējumi ..... 7.lpp.

Tagad meklējiet “Zirgu Pastu” preses tirdzniecības vietās **Narvesen** un **Plus Punkts**

Abonēšanas indekss 1238

bet cita – sagatavot to kā sporta zirgu.

- Tāpēc arī atbalstāt jāšanas sportu?

- Jā. Lai objektīvi novērtētu šos lieliskos dzīvniekus, nepieciešami noteikti kritēriji. Govim tie ir izslauktā piena litri, zirgiem – sasniegtais rezultāts sacensībās. Turnīru rezultāti apliecina zirgaudzētāju, treneru un sportistu sasniegto. Ja nebūs labu staļļu, kur profesionāli strādā ar zirgiem, nebūs šī rezultāta. Runājot par jāšanas sporta atbalstu, nav konkrēti paredzētu līdzekļu valsts budžetā kādām no sacensībām, bet iespēju robežās, izvērtējot lielāko sacīkšu nozīmīgumu, cenšamies piedalīties to rīkošanā. Atbalsts arī sporta nozarei tiek sniegts, piešķirot naudu sekojošā kārtībā: pirmkārt, zirgaudzētāju organizācijām ir tiesības saņemt Zemkopības ministrijas finansējumu; otr-

1. lpp▶

Cena 0,87 Ls

Zirgkopības nozare Latvijā attīstās

◀ 1. lpp.

kārt, zirgu staļļi ir lauksaimniecības uzņēmumi, kas ir tiesīgi saņemt valsts un Eiropas Savienības atbalstu. Viens no piemēriem otrajam finansēšanas modelim ir uzceltā manēža Valmieras rajona Kocēnos, bet tā nav vienīgā šāda veida būve.

- Taču iespējams arī utopisks modelis, kad jāšanas sports pastāv pats par sevi – zirgi tiek iepirkti ārzemēs, mūsu jātnieki tikai startē ar tiem...

- Ļoti turīgu cilvēku, kuri spēj nopirkt labus zirgus, Latvijā kļūst arvien vairāk. Prieks, ka cilvēkiem patīk šis sporta veids un ar to saistītās izklaides. Bet būtu muļķīgi, ja līdzekļi, ko cilvēki gatavi ziedot šim hobijsam, aizplūstu tikai uz citām valstīm. Tāpēc mums ir svarīgi zirgus audzēt Latvijā. Protams, mums jāievēro prasības, kas nemitīgi pieaug, paaugstinoties cilvēku turībai. Jādomā par zirgaudzēšanas kvalitāti – gan hobija, gan sporta klases zirgiem, arī pakalpojumu daudzveidību tūrisma un izklaides nozarē. Nedrīkst atraut sporta elites zirgu audzēšanu no tā sauktās tautas klases. Kur veidosies labi sportisti un treneri, ja nebūs pats pamats – labs Latvijā audzēts zirgs.

- Teicāt, ka valsts atbalstu saņem Latvijas zirgaudzētāju sabiedriskās organizācijas. Kuras tās ir?

- Šobrīd divas – Latvijas Zirgaudzētāju biedrība un Latvijas Šķirnes zirgaudzētāju asociācija. Cilvēki abās organizācijās ar patiesu interesi veic savu darbu. Bet ja enerģija, kas nepieciešama tam, dažbrīd tiek ziedota savstarpējos konfliktos, tā ir konkrētai rīcībai zudusi enerģija. Ja šī situācija samilzīs un nenotiks sadarbība, ministrijai ir savas iespējas to risināt – regulējot valsts finansējuma apjomu. Bet uzskatu, ka šādām sabiedriskām organizācijām, kas veic ļoti nozīmīgu darbu, ir nepieciešams valsts atbalsts. Jo tas būs lielāks, jo lielāka būs valsts un arī pašas organizācijas līdzatbildība par savu uzdevumu veikšanu.

- Nesen vērojāt Pasaules kausa izcīņas Centrāl-eiropas zonas sacensības jāšanas sportā šķēršļu pārvarēšanā, kas notika Rīgā, Kleistos. Zemkopības ministrija bija to atbalstītāju skaitā. Kā vērtējat aizvadīto turnīru?

- Neuzskatu sevi par jāšanas sporta speciālistu, vērtēju kā skatītāju. No organizatoriskā viedokļa sacensības ritēja raiti un saskaņoti, kas liecina – cilvēki nopietni strādājuši, ieguvuši organizēšanas pieredzi, kas ļāva šo pasākumu sarīkot visaugstākajā līmenī. Patīkami, ka starptautiskie tiesneši no Somijas un Beļģijas atzīmēja, ka šis saciksts ir labāk sarīkots nekā dažās citās valstīs, kur tikuši ieguldīti daudz lielāki līdzekļi. Ja mūsu cilvēki to spēj, jādomā, kā kopīgiem spēkiem celt šo sacensību rangu – pirmoreiz Rīgas posmam Starptautiskā Jāšanas sporta federācija piešķir divu zvaigžņu statusu, varbūt jau drīzumā, iesaistot arī valsts struktūras, iespējams sasniegt triju zvaigžņu līmeni.

- Kāda ir ministrijas sadarbība ar Latvijas Jātnieku federāciju, kuras pārraudzībā ir visi svarīgākie šī sporta veida pasākumi valstī?

- Sadarbība vienmēr ir bijusi, ministrijas vadība tiekas ar sacikšu organizētājiem, apmeklē šos pasākumus. Bez jāšanas sporta mūsu pārraudzībā atrodas arī tā sauktā medību jeb stenda šaušana, kam tāpat sniedzam atbalstu. Tagad gandrīz vai sporta veida statusu sāk iegūt arī plaušana... Sports nav ministrijas absolūtā prioritāte, bet apzināmies, ka bez atbalsta tas nevar iztikt, jo sports ir papildinājums mūsu darbības pamatnozarēm. Ļoti nozīmīga ir šī atgriezeniskā saite, - labi rezultāti jāšanas sportā palielina interesi par zirgiem, veicina zirgkopību kā ražošanas nozari, un tā veidojas gan jauni uzņēmumi, gan darba vietas, kas cilvēkiem ir ienākumu avots. Bet Pasaules kausa posma sacensības jau nav vienīgās, kuras atbalstām. Šogad pirms tām Mārupē notika Baltijas kausa posms, drīz risināsies Latvijas zirgu dienas. Jāapzinās, ka summas, ko ieguldām šo pasākumu sarīkošanā, nespēj atrisināt visas problēmas, bet tā ir palīdzība, aicinājums iesaistīties uzņēmējiem, pašvaldībām un citiem, tādejādi veicinot līdzdarbošanos. Šādi pasākumi nav vienpatņu darbs, sabiedrībai jānāk talkā.

- Jūs šīs nozares pārrauga amatu esat saglabājis piecu valdību sastāvā. Vai atceraties būtiskas kon-

Latvijas zemkopības ministrs Mārtiņš Roze apbalvo Latvijas labāko jātnieku Andi Vānu Pasaules kausa Rīgas posma sacīkstēs

fliktsituācijas ar zirgiem saistītos jautājumos?

- Situācija veidojas interesanti. Valdībā ir vairākas lietas, par kurām runājot, pazūd partijas piederības pazīmes – maksšķerēšana, medības un zirgi. Pirmajos divos gadījumos cilvēki pēc savas pieredzes vairāk dalās kategorijās „par” un „pret”, bet tādu īstu zirgu nīdēju man vēl nekad nav nācies sastapt, parasti visi ir labvēlīgi noskaņoti.

- To, iespējams, nevar teikt par aizsardzības ministra Vineta Veldres ieceri veidot zirgu goda rotu?

- Runu ir bijis daudz. Bet domāju, ka tad, kad tiks izveidota šī goda sardze, lielākā daļa no tagadējiem idejas pretiniekiem vienkārši klusēs. Zinu, ka Vinets Veldre spēj izdarīt labas lietas, turklāt par salīdzinoši mazu naudu. Varam sacīt, - valsti ir taupības režīms. Bet, ja necelsim pašapziņu, ja nebūs uz ko tiekties, - pašiem lepoties un citiem parādīt, - paliksim kā pie zemes piespiesti. Mūsu tautai ir savas regālijas, piemēram, Dziesmu svētki, Brīvības pieminekļi. No budžeta viedokļa tie ir tikai izdevumi, bet jāpatur prātā arī kas cits – mūsu pašlepnums.

- Vai šai sakarā nevajadzētu atjaunot 1921. gadā dibinātās Oktes šķirnes zirgu audzētavas tradīcijas?

- Varbūt. Taču diemžēl mums šajā jomā nav pārmantojamības, kāda ir daudzās citās Eiropas valstīs. Esmu bijis Brandenburgā, Vācijā, kur, neskatoties uz dažādu varu maiņu, šķirnes zirgu audzēšana kopš ķeizara Frīdriha III laikiem ir valsts atbalstīta. Arī Latvijā trīsdesmito gadu laikā zemkopības ministrs Arturs Alberings vēlējās šādu modeli iedzīvināt. Varbūt tagad šādiem centieniem viens no rādītājiem tiešām būs goda gvardes izveidošana – tiks tā akceptēta vai ne.

- Kādu redzat zirgkopības nozares attīstību Latvijā?

- Domāju, ka tā spēj attīstīties pa augšupejošu līkni. Katrs taču ir pamanījis, ka pēdējos gados labi kopti zirgi kļuvuši par neatņemamu Latvijas ainavas sastāvdaļu. Tātad nozare attīstās. Pieaug tās nozīme lauku tūrismā, hobija jāšanā, arvien vairāk ir pieņemumu zirgu staļļu būvniecībai ar valsts un Eiropas Savienības atbalstu. Bet modelis ir ļoti zināms – jābūt 60 procentiem privātā nodrošinājuma, tad 10 procentus iegulda valsts un 30 – Eiropas Savienība. Mūsu nozarē noteiktā proporcija ir salīdzinoši labvēlīga. Jācer, ka tas palīdzēs zirgkopības nozarei un jāšanas sportam ar katru gadu turpināt attīstību. 🐾

Mārtiņš Roze

Dzimis: 1964. gada 28. septembrī Rīgā.

Mācījies: Liepājas 1. vidusskolā fizikas un matemātikas novirziena klasē; Latvijas Valsts Universitātes Bioloģijas fakultātē – specialitāte biologs, bioloģijas un ķīmijas pasniedzējs; aspirantūrā Vissavienības selekcijas un ģenētikas institūtā Odesā (tēma – Latvijas kviešu maizes cepšanas kvalitāte); LU Sociālo zinātņu magistratūrā politikas zinātnēs.

Darba vietas: 1987.-1994. g. Stendes selekcijas un izmēģinājumu stacija – graudu tehniskās laboratorijas vadītājs; kopš 1994. gada – darbs Latvijas Zemkopības ministrijā.

Ministrs: kopš 2002. g. novembra (piecu valdību sastāvā).

Ģimenes stāvoklis: precējies, ir divi dēli.

Hobiji: ceļošana (tāla un tuva) un fotografēšana.

Latvijas zemkopības ministri kopš valsts neatkarības atjaunošanas

Atis Slakteris

Darbības laiks: no 5.05.2000. līdz 7.11.2002.

Pēteris Salkazanovs

Darbības laiks: no 4.02.1999. līdz 16.07.1999.

Aigars Kalvītis

Darbības laiks: no 16.07.1999. līdz 5.05.2000.

Vents Balodis

Darbības laiks: no 23.12.1998. līdz 4.02.1999.

Andris Rāviņš

Darbības laiks: no 7.08.1997. līdz 26.11.1998.

Roberts Dilba

Darbības laiks: no 30.05.1996. līdz 7.08.1997.

Alberts Kauls

Darbības laiks: no 22.12.1995. līdz 6.05.1996.

Āris Ūdris

Darbības laiks: no 19.09.1994. līdz 22.12.1995.

Jānis Kinna

Darbības laiks: no 3.08.1993. līdz 19.09.1994.

Dainis Ģeģers

Darbības laiks: no 15.05.1990. līdz 2.08.1993.

Santa Maspāne startē Eiropas čempionātā

Evita Baradovska, foto: Nadina Zavadilika

Šogad Eiropas čempionāts konkurā junioriem un jauniešiem jātniekiem notika Čehijas galvaspilsētā Prāgā (16.-20. jūlijā). Līdzdalību čempionātā bija pieteikušas 29 valstis, arī Latvijas pārstāve Santa Maspāne ar zirgu Sanremo, mūsu kaimiņi Lietuvas pārstāvji Mats Petraitis ar zirgu Bolero un Dominiks Malinausks ar zirgu Comandor. Kopā par čempionu tituliem cīnījās 76 jaunieši un 101 juniors. Nedaudz izbrīnu radīja tas, ka Prāgā neredzējām nevienu Igaunijas pārstāvi. Diemžēl Santa guva vietas tikai sacensību dalībnieku rangā tabulas nobeigumā.

Pirmajā dienā notika treniņš sacensību laukumā, kur dalībniekiem bija iespēja veikt nelielu maršrutu, un

šļu augstumu, stingri tika ievērots zirgu skaits, kuri drīkst atrasties iesildīšanās laukumā.

Vakarā jauno jātnieku konkurā sastādītājs Eduards Petrovičs no Horvātijas aicināja dalībniekus uz maršruta apskati, un tobrīd sapratām, ka brīnumi nenotiek, un nākamā diena Santai solās būt smaga.

Santas pašreizējais treneris Vācijā Hermanis Jozefs Lusings mums pastāstīja, ka ne Santa, ne Sanremo tāda līmeņa maršrutam vēl nav gatavi. Par maz ir bijusi iespēja startēt 150 cm augstos maršrutos gan Latvijā, gan Vācijā, jo Sanremo ir tikai astoņus gadus vecs zirgs, un sacensību pieredzes vēl šim pārim nepietiek. Laukumā izveidotais maršruts bija grūtā-

Ar interesi gaidījām junioru maršrutu, lai turētu ikšķus par Mats Petraiti, kurš tik bieži redzams Latvijas sacensībās, ka tiek uzskatīts gandrīz par Latvijas pārstāvi. Diemžēl arī Bolero atteikšanās un viens gāzts šķērslis neļāva Matsam cerēt uz godalgotu vietu, 101 dalībnieka konkurencē viņš palika 75. vietā. Jāatzīst, ka junioru maršruta sastādītāja Marka Makgovena no Lielbritānijas veidotais maršruts grūtības pakāpē neatpalika no jauno jātnieku maršruta. Tika izmantoti maksimāli augsti un plati šķēršļi, kas šajā maršrutā bija 135 cm augsti un 160 cm plati.

Otrās dienas sacensības notika divos hītos jauniešiem jātniekiem ar šķēršļu augstumu līdz 150 cm. Apsveicams bija Santas lēmums - saudzēt zirgu un pēc pāris gāztiem šķēršļiem no turpmākas sacensības atteikties, kā arī nēstartēt otrajā hītā. Tādu pat lēmumu pieņēma arī Lietuvas sportists Dominiks Malinausks.

Trešajā sacensību dienā turpinājām just līdzīgu Matsam Petraiti, bet diemžēl kritiens pēc sistēmas lieda sportistam iespēju iekļūt finālā. Vakarā atkal uz starta gaidījām Santu ar Sanremo, tā sauktajā „atvadu maršrutā”, kas tiek organizēts kā gandarījums sportistiem, kuri nekvalificējas finālam. Šķēršļu augstums sasniedza 145 cm, un Latvijas duetam bija visas iespējas parādīt savu prasmi. To viņi godam izdarīja, trešais labākais laiks, bet diemžēl četri soda punkti maršrutā, kuri neļāva piedalīties apbalvošanā, Santa palika „aiz stripas”.

Svētdienas rīts atkal pagāja, gaidot Lietuvas sportista startu. Taču „atvadu maršrutā” Bolero Matsam Petraiti sagādāja astoņus soda punktus – 23. vieta.

Eiropas Čempionāts Prāgā junioriem un jauniešiem jātniekiem bija īpaši svētki jauniešiem jātniekiem, jo tika organizēts Pekinas olimpisko spēļu gaidās.

Paldies Latvijas Jātnieku federācijai, kas rada iespēju Santu materiāli iespēju robežās atbalstīt. Neskatoties tomēr uz atsevišķiem sarežģījumiem, Latvijas komanda ar godu nesa valsts vārdu sportistu kopējā gājienā, ieguvām jaunus draugus, kā arī lietišķus kontaktus. Saņēmām personisku sacensību direktora Jana Žižkas (Čehija) uzslavu, ka esam ļoti disciplinēta un saliedēta komanda.

Ļoti iespējams, ka nākamgad junioru un jauniešu Eiropas čempionātā konkurā redzēsīm vēl kādu Latvijas sportistu soļojam atklāšanas parādē, jo jaunie jātnieki mums ir pietiekami spējīgi, centīgi un talantīgi. Vislielākais prieks par to, ka šis Eiropas čempionāts bija Santas un visas Maspānu ģimenes izlolots un papildīts sapnis, jo nākamgad Santai jau jācinās pieaugušo konkurencē.

Patī Santa stāsta, ka viņa turpinās trenēties un startēt Vācijā gan ar Sanremo, gan ar strauji progresējošo Nicky des Bruyeres, gan Hermanim Jozefam Lusīngam piederošajiem zirgiem.

Santa Maspāne ar Sanremo sacensībās Prāgā.

mums bija iespēja novērtēt gan Santas konkurentus, gan viņu zirgus. Jāteic, ka zirgu sagatavotības līmenis bija ļoti augsts, bet Santa atšķīrās ar savu tehniku, precīzo jāšanas stilu. Ļoti stingra bija laukuma tiesnešu nostāja par zirga sodīšanu, kālab pēc zirga atteikšanās veikt ūdens grāvi Ungārijas sportists tika diskvalificēts no turpmākas piedalīšanās čempionātā. Arī stjuarti apzinīgi veica savu darbu iesildīšanās laukumā, pārbaudot zirgu inventāru, regulējot šķēr-

kais, kādu Santai ar Sanremo nācies līdz šim lekt, neskatoties uz to, ka maršruts bija ar līdz 145 cm augstiem šķēršļiem, bet sportiste startējusi Vācijā maršrutos līdz 150 cm.

Tas apstiprinājās nākamajā dienā, kad Sanremo gāza piecus šķēršļus maršrutā, un pāris ierindojās 71. vietā. Lietuvas sportists Dominiks Malinausks tika izslēgts par zirga divkārtēju nepaklausību.

Tomēr, startējot šādās sacensībās, mēs redzam līmeni, uz kuru vajag tiekties, un tā ir iespēja gūt nenovērtējamu un neatņemamu pieredzi.

Pirmās jauniešu olimpiskās spēles

Pēc FEI materiāliem sagatavoja Dace Štrausa

Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) prezidents Žaks Roge paziņojis, ka Singapūra būs pirmo Jaunatnes olimpisko spēļu pilsēta 2010. gadā. Deviņas pilsētas – Atēnas (Grieķija), Bangkoka (Taizeme), Debrecena (Ungārija), Gvatemala (Gvatemala), Kualalumpūra (Malaizija), Maskava (Krievija), Poznaņa (Polija), Singapūra (Singapūra), Turīna (Itālija) – pieteicās rīkot sacensības. Līdz fināla balsojumam nokļuva tikai Maskava un Singapūra. Ar 105 balsīm uzvarēja Singapūra. Par Maskavu balsoja 44 SOK biedri.

Jaunatnes olimpisko spēļu mērķis ir pulcēt jaunos talantus vecumā no 14 līdz 18 gadiem no visas pasaules. Olimpisko spēļu programmā bez iespējas piedalīties augsta līmeņa sacensībās notiks arī dažādi izglītojoši pasākumi. Vasaras Jauniešu olimpiskās spēles tiks atklātas 2010. gada 14. augustā. Paredzēts, ka tur pulcēsies apmēram 3200 jaunie sportisti. Spēļu sporta programma ar dažu disciplīnu un noteikumu ierobežojumiem būs tāda pati

kā 2012. gada vasaras olimpiskajās spēlēs, un tiek lēsts, ka vērienīgā pasākuma izmaksas varētu sasniegt 30 miljonus dolāru.

Sacensības jāšanas sportā notiks konkurā uz izlozētiem zirgiem. FEI (Starptautiskā Jāšanas sporta federācija) un SOK šobrīd izstrādā kvalifikācijas kritērijus. Jācer, ka tiem atbildīs arī mūsu sportistu sasniegtais un varēsīm deleģēt startam kādu no jauniešiem Latvijas jātniekiem.

Jāpiebilst, ka jau kopš 1991. gada katru otro sezonu notiek Eiropas jaunatnes vasaras olimpiādes, kas SOK patronāžā cenšas olimpiskos ideālus iedzīvināt jauniešu auditorijā, ievērojot visas ceremonijas un starta principus. Piemēram, nākamās šāda veida sacensības notiks nākamgad Tamperē (Somija), bet to programmā iekļauti tikai deviņi sporta veidi, un jāšanas sports nav to skaitā. Latvija Eiropas jaunatnes vasaras olimpiādēs debitēja 1993. gadā Nīderlandē.

Uzvarētājs junioriem Manuels Anons no Spānijas ar L'Oreal D'Utah.

Ar katru gadu sacīkstes izdodas labāk

Dainis Līvmanis, foto Nadīna Zavadilika

Ventspils rajona Tārgales pagastā notika zemnieku saimniecības *Demora* rīkotās sacensības konkūrā. To programma paredzēja četrus maršrutus ar šķēršļu augstumu no 80 līdz 115 cm. Piedalījās salīdzinoši daudz dalībnieku, neskatoties uz to, ka ir sezonas vidus un liela daļa jātnieku jau ir krietni „izlūkājušies”. Uzvaru galvenajā maršrutā izcīnīja Jānis Rimeiks ar Helviju no kluba *Montepals*.

Uzvarētājs Jānis Rimeiks ar Helviju no kluba *Montepals*.

Vislielākais startējošo skaits bija pirmajā maršrutā (augstums līdz 80 cm), kur piedalījās ne tikai bērni un mazāk pieredzējuši jātnieki, bet arī vairākkārtējais Lietuvas čempions Kostas Gaigals ar diviem jaunzirgiem. Līdzīgi, kā bieži vien notiek Latvijas lielākajās sacensībās, kad godalgotās pirmās sešas vietas aizņem mūsu vadošie trīs četri jātnieki (jo startē ar vairākiem zirgiem, bet pārējie jātnieki meistarības ziņā krietni vien atpaliek), arī šeit goda pjedestālu aizņēma trīs jātnieki. Jānis Bušers ar Rusi un Alando izcīnīja pirmās divas vietas, savukārt trešo, piekto un sesto vietu ieguva Eduards Triblis ar zirgiem Esmeralda, Ekvators un Agne, bet ceturtajā vietā ierindojās Mārīte Škapare ar Pamelu.

Nākamais maršruts (augstums līdz 105cm) bija vienīgais, kurā bija ierobežojumi (konkurencē tikai juniori). Arī šoreiz izcēlās Jānis Bušers, izcīnot trešo un piekto godalgoto vietu. Par uzvarētāju kļuva lietuvietis Kristups Petraitis ar Charlie-Vitz, viņš arī sestās vietas ieguvējs ar Parnell. Otrā vietu izcīnīja Kristīne Baradovska ar Čārliju, bet ceturtajā vietā palika Laura Penele ar Alfredo.

Trešajā maršrutā atkal divas vietas izcīnīja JSK *Montepals* sportisti. Pirmajā vietā daudz pieredzējis „tandēms” - Jānis Rimeiks ar Helviju, ceturtajā viņa audzēknis Eduards Triblis ar Esmeraldu. Otrā un trešā vieta Mairai Lejai ar Liedagu un Kentu, bet piekto un sesto vietu attiecīgi izcīnīja Regīna Rapa ar Akordu un Sanita Kabiņeckā ar Deku.

Ceturtajā, akumulācijas maršrutā bija pietieciens 21 jātnieks un, manuprāt, viņi visi klusībā cerēja tikt ne tikai godalgoto sešniekā, bet veiksmes gadījumā tikt pie galvenās balvas – motorollera 500 latu vērtībā. Sacensības norisinājās bez pārleķšanas, un,

lai iegūtu balvu, jātniekam maršruts bija jāveic ne tikai tīri, bet arī visātrāk. Zinot, cik ātra un akurāta ir Viva, Elīna Kandeveca ļoti pamatoti varēja cerēt uz galveno balvu. Man tas nebūtu pārsteigums, ja par uzvarētāju būtu kļuvusi tieši viņa. Izbrīna nebūtu bijis arī tad, ja labāko rezultātu sasniegtu meistarīgais Kostas Gaigals, kurš, starp citu, startēja ar diviem pieredzējušiem zirgiem. Skatītājiem, protams, bija savs viedoklis par gaidāmo cīņas iznākumu, bet rezultāti nu mums ir zināmi. Sesto vietu izcīnīja Jānis Kalita ar Patriku, piekto Sarmīte Nikuļina ar Amadeo, ceturto Linda Viša ar Aronu, trešo Elīna Kandeveca ar Vivu, otro jaunais lietuviešu talants Kristups Petraitis, bet par uzvarētāju kļuva Jānis Rimeiks ar Helviju. Labs starts padēvēs JSK *Montepals* sportistiem. Atliek vien novēlēt Jānim Bušeram

Lietuvietis Kristups Petraitis ar zirgu Charly Vitz.

un Eduardam Triblim turpināt iesākto, bet pašam trenerim nākotnē atrast sponsoru, iegādāties un sagatavot kādu jaunu zirgu, jo cik tad ilgi var startēt tikai ar vienu un to pašu!

Diemžēl jau no paša sacensību sākuma nedarbojās laika iekārtas tablo, līdz ar to skatītājiem nebija iespēja sekot sekunžu ritējumam sacensību laikā. Tas ir svarīgi jebkurās sacensībās, kur nu vēl tādās, kur likmes tik augstas - iespēja izcīnīt balvu 500 latu vērtībā tik bieži negadās. Atruna, ka laiks tomēr tiek fiksēts elektroniski, maz mierina, jo organizatori, nu jau rīkojot desmitās sacensības pēc kārtas, apzinājās, cik svarīga ir elektroniska laika iekārta ar tablo un, domājams, nepieļāva domu, ka tā „niķosies”. Tas tad arī bija vienīgais šo sacensību mīnuss. Viss pārējais, kas bija atkarīgs no organizatoriem, tika veikts ar lielu atbildību. Varu apgalvot, ka z/s *Demora* rīkotās sacensības ar katru gadu kļūst arvien kvalitatīvākas. Veiksmīga bija arī sacensību laukuma maiņa, jo šajā gadījumā tika iegūts labs, pietiekami liels iesildes laukums. Sacensību tiesnesim bija iespēja pārliecināties, ka šo sacensību organizētāja Gelinta Egendorfa ir ne tikai enerģiska un prasmīga jāšanas sporta popularizētāja, bet arī ļoti atsaucīgs un labestīgs cilvēks. Par to liecināja arī atgadījums ar no sacensību vietas aizbēgušu zirgu. Tie, kas kādreiz ir organizējuši sacensības, zina, ka pašiem rīkotajiem sacensībās sākas krietni vien ātrāk, nekā tas ir rakstīts nolikumā, un beidzas krietni pēc pēdējo rezultātu paziņošanas. Neskatoties uz to, ka bija vēl daudz darāmā, Gelinta ātri organizēja sava sporta kluba meitenes, kuras ar mašīnu un diviem zirgiem palīdzēja atrast aizmukušo zirgu. Paldies arī tiem dažiem jātniekiem, kuri apjautājās, vai nav vajadzīga palīdzība. JSK *Demora* novēlu nepastāties pie sasniegtā un turpināt organizēt arī nākotnē sacensības ar maziem šķēršļu augstumiem, jo mums vajag daudz „mazo” sacensību tik augstā kvalitātē. 🐾

Tīraines ceturtais čempionāts

Linda Ansule

Tīrainē notika tā sauktās mazās sacensības konkūrā, ko organizēja z/s *Tīraines stalli*. Programmā bija iekļauti četri maršruti, sākot ar no 50 cm līdz 110 cm augstiem šķēršļiem. Dalībnieku šoreiz nebija tik daudz kā iepriekšējā reizē, bet tas netraucēja sacensībām norisināties labā atmosfērā.

Pirmajā maršrutā ar šķēršļu augstumu līdz 50 cm sportistu sniegums tika vērtēts ar atzīmēm, kuras tika piešķirtas par jāšanas stilu. Uzvarēja Marta Ase ar zirgu Foldžers no z/s *Tīraines stalli*. Otrajā vietā ierindojās Andrejs Tulubjevs ar zirgu Lemora, bet trešo vietu ieguva Brigita Rozenberga ar poniju Rabana.

Otrajā maršrutā ar šķēršļu augstumu līdz 80 cm arī tika liktas atzīmes, un tajā startēja 20 sportistu pāri. Labāko rezultātu šajā maršrutā ieguva Solvita Strāķe ar zirgu Rollija no z/s *Tīraines stalli*, otro un trešo vietu dalīja Marta Ase ar Foldžeru un Iveta Pecka ar Sanrinu.

Sekoja trešais, ātruma maršruts ar šķēršļu augstumu līdz 100 cm. Tajā piedalījās deviņi sportisti. Pirmo vietu izcīnīja Linda Drieka ar zirgu Argentīna no Ogres rajona *Cepļiem*, aiz sevis atstājot Tamāru Samuševu ar zirgu Langets un Solvitu Strāķi ar zirgu Rollija.

Pēdējais sacensību maršruts bija ar 110 cm augstiem šķēršļiem un arī tajā godalgoto pirmo vietu izcīnīja Linda Drieka ar zirgu Argentīna, otrajā vietā Marija Ose ar zirgu Rafets un trešajā vietā Laima Ābelīte ar zirgu Grandijs.

Sacensības noritēja veiksmīgi, iesildīšanās sacensību virkne ir aizvadīta un tagad jāgatavojas jubilejas sacensībām - *Mārupes kauss 2008*. Šogad turnīram desmit gadu jubileja. Būsiet laipni gaidīti 23. augustā! 🐾

LJF šķēršļu pārvarēšanas sacensības CSI2*W programmā

Informāciju apkopoja Inese Ruskule, foto: Dace Štrausa

Uzvar Paula Glāzere ar Karmenu.

Pasaules kausa posma laikā, kas Rīgā šķēršļu pārvarēšanā norisinājās no 18. līdz 20. jūlijam, Latvijas Jātņnieku federācija bija noorganizējusi divas sacensības mūsmāju sportistiem turnīra pirmajā dienā. Tas tiek darīts jau vairākus gadus, lai atbraukušajiem viesiem demonstrētu Latvijas zirgaudzēšanas sasniegumus un jauno jātņnieku prasmi.

Pirmais maršruts bija sacensība divās fāzēs, un tajās piedalījās jātņnieki līdz 16 gadu vecumam, šķēršļu augstums bija līdz 110 cm. Šajā maršrutā piedalījās 12 Latvijas sportisti.

Vieta	Jātņnieka vārds, uzvārds	Zirga vārds	Komanda
1.	Paula Glāzere	Karmena	Kriķi
2.	Marija Dubrovska	Ikars	Kleisti
3.	Diāna Indrāne	Winzer	

Otrās sacensības bija paredzētas jaunzirgiem (5/6 g. v.). Tās risinājās divās fāzēs ar handicapu (115/120 cm augsti šķēršļi). Maršrutu tradicionāli atbalstīja SIA Salana. Startēja 15 Latvijas sportisti.

Vieta	Jātņnieka vārds, uzvārds	Zirga vārds	Komanda
1.	Kristaps Neretnieks	Lora	Limbaži
2.	Jānis Kalita	Patriks	Jura staļļi
3.	Lauris Vilde	Flamenko	Burtņieki

Cīnās par Talsu jātņnieku kluba balvām

Informāciju sagatavoja Jolanta Lapiņa

Talsos 26. jūlijā notika Talsu Jātņnieku kluba balvas izcīņas sacensības. Tās organizēja SIA Kurzemes sēklas un Talsu Jātņnieku klubs. Atbalstu sniedza sponsori - SIA AiVi, Talsu pilsētas dome, z/s Ezerkauliņi, izdevniecība Saimnieks.lv un Jānis Grahoļskis.

Sportisti sacentās piecos dažādas konkurences un grūtības maršrutos, nebija aizmirsts padomāt arī par atsevišķu maršrutu hobija jātņniekiem. Neskatoties uz to, ka dalībnieku skaits katrā maršrutā nepārsniedza divdesmit, cīņa par uzvarām bija sīva, jo balvu fonds bija pienācīgs un sponsoru sagādātās balvas vērtā ņemamas. Katra maršruta uzvarētājam tika dāvāts žurnāla Saimnieks.lv gada abonements, uzvarētāju zirgiem tika savs kārums – gardi burkāni no zemnieku saimniecības, bet galvenā maršruta uzvarētājam dāvāja istu braucamrīku - miničoperu.

Jauniešu maršrutā un brīvas izvēles maršrutā līdz 120 cm nepārspēts palika limbažnieks Roberts Neretnieks ar Greisu, sīva cīņa par uzvaru un sacensību galveno balvu miničoperu notika maršrutā ar šķēršļu augstumu līdz 130 cm, kur divu hitu summā tika noskaidrots labākais un ātrākais pāris. Uzvaru izcīnīja Andis Vārna ar SIA Kurzemes sēklas zirgu Irasiru.

Sacensību galvenā tiesnese Inga Miķelsone atzīst: - Iepriekš sacensību tiesāšanu biju apguvusi kopā ar Daini Līvmani – šogad Baltijas kausa izcīņas posmos Igaunijā un Latvijā. Sapratu, ka atbildība šādā postenī ir ļoti liela, bet, lai gan tās ir manas pirmās pastāvīgi vadītās sacensības, esmu ar rezultātu ļoti apmierināta. Tagad zinu arī to, cik liela loma ir kvalitatīvai mūzikas aparatūrai un skaņas nodrošināšanai sacensību vietā.

Maršruts Nr. 1 a, šķēršļu augstums līdz 105 cm, 2 fāzes, startē zirgi līdz 5 gadu vecumam

Vieta	Vārds, uzvārds	Zirgs	Rezultāts
1.	Edīte Vāgnere	Lēdija	4 s./p., 41,77 s
2.	Eduards Triblis	Alando	4 s./p., 48,59 s
3.	Regīna Rapa	Akords	8 s./p., 48,05 s

Maršruts Nr.1 b, šķēršļu augstums līdz 105/115 cm, 2 fāzes, startē jaunieši līdz 16/18 gadu vecumam sacensības ar handicapu

1.	Roberts Neretnieks	Greisa	0 s./p., 37,16 s
2.	Linda Viša	Arons	0 s./p., 40,91 s
3.	Kristups Petraitis	Charlie-Vitz	0 s./p., 41,14 s

Maršruts Nr. 2, šķēršļu augstums līdz 120 cm, sacensības ar vienu pārlešanu uz laiku, startē zirgi līdz 7 gadu vecumam

1.	Jānis Kalita	Patriks	0 s./p., 44,28 s
2.	Igins Macevics	Charon 02	4 s./p., 45,83 s
3.	Linda Viša	Arons	4 s./p., 70,81 s

Maršruts Nr. 3, šķēršļu augstums līdz 130 cm, sacensības divos hītos

1.	Andis Vārna	Irasir	0 s./p., 50,17 s
2.	Kristaps Neretnieks	Carpacio II	0 s./p., 51,63 s
3.	Kosts Gaigals	Cattio	4 s./p., 58,93 s

Maršruts Nr. 4, šķēršļu augstums līdz 120 cm, brīvas izvēles maršruts, tab. C

1.	Roberts Neretnieks	Greisa	55,82 s
2.	Kristaps Neretnieks	Rein Star	59,61 s
3.	Saulius Gusaitis	Rover	59,93 s

Maršruts Nr. 5, šķēršļu augstums līdz 80 cm, hobija jātņniekiem

1.	Māriete Škapare	Pamela	0 s./p., 59,21 s
2.	Agnese Grahoļska	Frēzija	0 s./p., 66,89 s
3.	Elīna Škapare	Rekaro	0 s./p., 75,85 s

Startē Andis Vārna.

Imants Puriņš

1.12.1930. – 30.05.2008.

*Te viss, kas darīts, paliek.
Es nešķiros no jums...*

Latviešu pazīstamā fotogrāfa Imanta Puriņa sirds pārstājusi pukstēt. Taču mūsu atmiņās viņš paliks uz mūžiem. Paliks tāpēc, ka viņš savā dzīves gājumā ir atstājis tūkstošiem lielisku melnbaltu fotogrāfiju, kurās lielākoties ir attēloti zirgi. Viņš ar mīlestību pret zirgiem

faktiski ir dokumentējis Latvijas zirgkopības attīstību kopš 1974. gada līdz mūsdienām. Tā ir neapraķstāma bagātība. Šo dižciltīgo dzīvnieku fotografēšanai Imants Puriņš veltījis 20 gadus, braukādams pa Latvijas staļļiem, uzturēdamies tur nedēļām ilgi un meklēdam labākos skatus, ko iemūžināt fotogrāfijās. Viņam neizdevās publicēt iecerēto fotoalbumu ar 260 zirgu bildēm, toties viņam izdevās piedalīties ar saviem darbiem daudzās starptautiskās izstādēs, izdevās sarīkot neaizmirstamu zirgu foto izstādi Rīgā Pasaules zirgi. Pēdējo reizi apciemojot mākslinieku, viņa acīs vairs nebija mirdzuma, lai gan Puriņš gaidīja mūs. Viņam nepatika slavēt savu mūža darbu, viņš uzskatīja, ka bildes ir novecojušas un nevienam neinteresē. Varbūt tāpēc, ka viņu nekad īsti nenovērtēja, lai gan fotogrāfs bija centies radīt patiesu mākslu. Taču Imants Puriņš nezudīs no Latvijas zirdzinieku saimes atmiņām, jo daudzās Latvijā izdotajās grāmatās, padomju laika Krievijas zirgkopības žurnālos mēs redzam viņa emocionālās fotogrāfijas.

Pekinā sākas vasaras olimpiskās spēles

Informāciju apkopojā Inese Ruskule

Mūsdienu vasaras olimpiskās spēles pirmoreiz notika 1896. gadā Atēnās, un jau otrajās spēlēs 1900. gadā Parīzē to programmā tika iekļautas jāšanas sporta sacensības. No daudzajām jāšanas sporta disciplīnām par olimpiskajām atzītas trīs: trīscīņa, konkūrs (šķēršļu pārvarēšana) un iejāde. Agrāk trīscīņas sacensībās varēja piedalīties tikai militārpersonas, savukārt šķēršļu pārvarēšanas un iejādes sacensībās bija atļauts piedalīties visām civilpersonām. Tomēr līdz 1948. gadam diezgan maz jātnieku izmantoja šo iespēju startēt sacensībās. Līdz ar šī sporta veida iekļaušanu olimpiskajās spēlēs kļuva redzams, ka daži starptautiski atzīti noteikumi trīs olimpisko disciplīnu attīstībai bija ļoti nozīmīgi. Tāpēc 1921. gada maijā desmit nacionālo jāšanas sporta organizāciju delegāti satikās Lozannā, lai lemtu par starptautiskas federācijas veidošanu.

Olimpisko spēļu vēsturē katru gadu parādījās jaunas zvaigznes. Vācijas iejādes sportiste Lizelote Lizenhofs, pirmo reizi piedaloties olimpiskajās spēlēs 1956. gadā, izcīnīja bronzas medaļu individuālajā vērtējumā un sudraba medaļu komandu sacensībās. Pēc 12 gadiem Meksikas olimpiskajās spēlēs 1968. gadā Linzenhofs kļuva par pirmo sievieti olimpisko spēļu vēsturē, kura izcīnīja zelta medaļu jāšanas sportā, pārstāvēd Vācijas iejādes komandu. 1972. gadā Mīnhenes olimpiskajās spēlēs viņa 45 gadu vecumā vēlreiz ierakstīja sevi olimpisko spēļu vēstures lappusēs, gūstot uzvaru individuālajās sacensībās. Toreiz Mīnhenē viņa ieguva arī sudraba medaļu komandu cīņā.

Līdz Marka Toda dalībai olimpiskajās spēlēs neviens no Jaunzēlandes jātniekiem nebija iekļuvis 20 labāko jātnieku topā individuālajā vērtējumā. Toreiz Todam bija 28 gadi, viņam piederēja piena ferma, un lai varētu piedalīties olimpiskajās spēlēs, viņam nācās pārdot krietnu daļu no sava ganāmpulka. Lo sandželosas olimpiskajās spēlēs 1984. gadā Tods

ar savu *Charisma* ierindojās otrajā vietā pēc iejādes sacensībām un krosa distances trīscīņā. Arī konkūra maršrutu viņš veica bez soda punktiem, un tas deva Markam iespēju piedalīties finālā, kur galvenā konkurente – Karena Stiva no ASV gāza priekšpēdējo

krosa priekšsacīkšu laikā zirgs sastiepa kāju saites, līdz ar to Todam nācās izstāties no tālākās cīņas. Viņš piedalījās konkūra sacensībās 1988. un 1992. gadā. Tods atsāka startēt olimpiskajās spēlēs 2000. gadā un izcīnīja godpilno trešo vietu trīscīņā indivi-

Foto: EPA-AFI

šķērslī. Līdz ar to šie soda punkti nodrošināja Todam zelta medaļu, gūstot uzvaru ar 2,6 punktu starpību. Pēc četriem gadiem Seulas olimpiskajās spēlēs Tods un *Charisma* (tad jau 16 gadus vecs zirgs) bija vadošie gan iejādē, gan arī krosā, veiksmē konkūrā atkal nodrošināja Todam atkārtota zelta medaļas ieguvēja titulu trīscīņā. Viņš arī izcīnīja bronzas medaļu komandu vērtējumā. Pēc kāda laika Tods uzrakstīja 112 lappušu biezu grāmatu par *Charisma*, kas nomira 30 gadu vecumā 2003. gadā. Tods startēja arī 1992. gada olimpiskajās spēlēs ar zirgu *Welton Greylag*. Taču šis starts viņiem nebija veiksmīgs, jo

duālajā vērtējumā ar savu jauno zirgu *Eyespy II*.

Pekinā 8. augustā iedēz olimpisko uguni, kas kvēlos tur līdz 24. augustam. XXIX vasaras olimpiskajās spēlēs piedalīsies aptuveni 10 500 sportistu, kuri sadalīs 302 medaļu komplektus 28 sporta veidos. Mūsu iejādes sportiste Airisa Penele arī bija tuvu savam mērķim – piedalīties olimpiskajās spēlēs. Taču nepieciešamais olimpisko spēļu kvalifikācijas punktu skaits netika gūts, un šoreiz Airisa ar savu zirgu Ravelu paliek mājās.

Pekinas olimpiskajās spēlēs konkūrā piedalās 79 sportisti, kā arī 14 rezerves jātnieki; iejādē startē 50 sportisti un seši rezerves jātnieki; trīscīņā piedalās 73 sportisti. 🐾

Mūsu pieccīņnieki startēs Ķīnā

Dace Millere, Māra Millera foto

Pasaules militārpersonu pasaules čempionāts modernajā pieccīņā no 23. līdz 30. jūlijam risinājās Rīgā, nacionālajā sporta centrā Rīgā. Tās bija jau 40. CISM sacīkstes. Sieviešu konkurencē individuāli uzvarēja mūsu Jeļena Rubļevska. Vīriešiem labākais no Latvijas pārstāvjiem bija Sandris Šika ar sesto vietu, bet komandu cīņā vīriešiem Latvija guva uzvaru.

Sacensībās piedalījās sportisti no Austrijas, Baltkrievijas, Brazīlijas, Dienvidkorejas, Itālijas, Lietuvas, Polijas, Šveices, Čehijas, Ukrainas un Latvijas.

Jau pirms sacīkstēm Latvijas Jātnieku federācijas

Deniss Čerkovskis būtu pelnījis Pekinā izcīnīt olimpisko medaļu.

interneta mājaslapā bija lasāma informācija, ka zirgu īpašnieki tiek aicināti piedāvāt zirgus izmantošanai sacīkstēs. Tā tas arī notika, un zirgi no Latvijas un Lietuvas pēc izlozes tika sacensību dalībniekiem. Latvijas Modernās pieccīņas federācijas ģenerālsēretārs **Vladimirs Kravcovs** atzīst, ka zirgi ir bijuši labi sagatavoti, bet paši sportisti – ne vienmēr gatavi veikt šādas sarežģītības maršrutu. Diemžēl militāro struktūru sportisti nav īpaši labi sagatavoti tieši jāšanas disciplīnā.

Modernā pieccīņa ir īpatna ar to, ka jāšanā zirgi tiek izlozēti, un sportisti tos var iepazīt neilgu brīdi pirms starta. Ja mūsu Jeļenai Rubļevskai Atēnu olimpiskajās spēlēs izdevās izcīnīt sudraba medaļu, tad Denissam Čerkovskim, iespējams, tieši jāšanas disciplīnas dēļ (vēl jāpārvar šausana, paukošana, peldēšana, skriešana) bija jāzaudē vieta uz godalgoto pjedestāla – viņš ieguva ceturto vietu, un arī citi titulētie sportisti diemžēl kopvērtējumā nespiedza savu spēju līmeņa rezultātus, jo organizatoru sagādātie zirgi bija ļoti impulsīvi un ar minimālu sacensību pieredzi.

Tagad jau trešo reizi Jeļena Rubļevska un Deniss Čerkovskis dodas un olimpiskajām spēlēm – Pekinā. (Atēnu rezultātus jau minējām, Sidnejā viņi bija attiecīgi 8. un 18. vietā). Jācer, ka abu ieguldītais fantastiskais darbs gūs savu atalgojumu, un arī Deniss tiks pie olimpiskās medaļas.

Rezultāti. Sievietes. Jeļena Rubļevska (Latvija) 5332 p., Gintare Sikorskite (Lietuva) 5212, Alesija Mančini (Itālija) 4912. **Vīrieši. Individuāli.** Tomass Daniels (Austrija) 5460, Tads Žemaitis (Lietuva) 5420, Sergejs Baitaļins (Ukraina) 5396, ...6. Sandris Šika 5328, ...11. Deniss Čerkovskis 5284, ...27. Staņislavs Judkins 4912, ...36. Mihails Jefremenko (visi Latvija) 3544. **Stafete.** Latvija (Sandris Šika, Mihails Jefremenko, Staņislavs Judkins) 5488, Baltkrievija 5284, Vācija 5248.

Vācijas komanda atkal uzvar

Pēc FEI materiāliem sagatavoja Dace Štrausa

Samsung Superligas sērijas sacensībās 25. jūlijā Hikstedā, Lielbritānijā, atkal, jau trešajā turnīrā pēc kārtas, uzvarēja Vācijas komanda. Šoreiz to pārstāvēja mazpazīstami jātnieki, starp citu, tāpat kā pārējās komandas. Tāds vienību sastāvs varētu būt izveidojies tālab, kā pasaules elites jātnieki jau bija ceļa jūtīs uz olimpiskajām spēlēm Honkongā. Tomēr arī angļu līdzjutējiem tika sagādāts patiešs prieks – jauna konkūra zvaigzne ir dzimusi 22 gadus vecās talantīgās Šarlotes Platas personā. Viņa vienīgā no visiem dalībniekiem abas sacensību distances veica bez kļūdām.

Tradicionāli Hikstedas trase ir jātniekiem grūti veicama. Sacensību laukums ir ļoti liels, šķēršļu kārtiņu garums sniedzas līdz sešiem, kas nav ierasts citās sacensībās. Arī maršruts bija veidots tā, lai vērotājiem sagādātu vismaz pāris sirdi stindzinošu momentu.

Rezultāti pēc sestā posma CSIO sacensībām Hikstedā

1. Vācija	42,00
2. Nīderlandē	31,50
3. Lielbritānija	29,50
4. ASV	21,83
5. Beļģija	21,50
6. Šveice	20,08
7. Īrija	16,83
8. Zviedrija	11,75

Astoņas pasaules labākās komandas turpinās šīs sērijas sacensības no 6. līdz 10. augustam Dublinā, Īrijā. *Samsung* Superligas fināls notiks no 18. līdz 23. septembrim Barselonā, Spānijā.

Starp traktoriem arī zirgi

Inese Ruskule, foto: Dace Štrausa

Priekuļos 25. un 26. jūlijā varējām vērot reģionālo lauksaimniecības izstādi *Priekuļi 2008*. Izstādes programma bija plaša, bet lielāko uzmanību laikraksta *Zirgu Pasts* redakcija pievērsa šķirnes dzīvnieku paraugdemonstrējumiem, un konkrētāk – šķirnes zirgu izvadei. Kopā abās dienās interesentiem bija iespēja apskatīt 17 zirgus, kuri bija mērojuši ceļu no Rīgas, Valmieras, Valkas un Ogres rajona. Atšķirībā no iepriekšējām Latvijā rīkotajām lauksaimniecības izstādēm, kur varējām vērot lielākoties Latvijas šķirnes zirgus, šoreiz skatītāju acis priecēja arī Šetlandes poniji, Igaunijas zirgi un Šairas šķirnes ķēve Beaufaire Dawn. Interesentu bija daudz, viņu vidū gan zirgkopības speciālisti, gan arī cilvēki, kuriem vienkārši patīk zirgi. Lai gūtu plašāku priekšstatu par izstādi, aprunājāties ar izstādes organizatoriem, kā arī ar izstādes dalībniekiem.

Abas dienas izstādes apmeklētāji varēja apskatīt zirgus gan izvades laikā, gan arī izstāžu kompleksā, kur tiem bija uzstādīti speciāli boksi. Izvades laikā, kas notika pie izstāžu kompleksa izveidotajā aplokā, Asoc. prof., Mg. Agr. Guntis Rozītis stāstīja par redzamajiem zirgiem: par īpašnieku, treneri, par zirgu izcelšanos, par panākumiem sportā, kā arī par zirgu pēcnācējiem, ja tādi ir bijuši. Visvairāk skatītājus uzjautrināja jēstrie Latvijas šķirnes kumeli, kuri bija priecīgi tikuši laukā no boksiem, un tad tie varēja izrādīt sevi no visām pusēm. Daži no zirgiem bija ļoti komunikabli un lieca galvas pāri apžogojumam pie skatītājiem. Daži no ērzeļiem bija ļoti satraukti, atradāmies jaunajā vietā, un grūti valdāmi, jo īpaši pirmajā izstādes dienā. Izvades laikā izstādes organizatori apbalvoja zirgu īpašniekus ar goda rakstiem, dāvanu kartēm un ziediem. Pēc izvades visiem interesentiem bija iespēja zirgus apskatīt boksos, nofotografēties ar tiem, kā arī aprunāties ar zirgu īpašniekiem, treneriem. Uz visiem jautājumiem par zirgkopības situāciju Latvijā atbildēja Latvijas Zirgkopības biedrības un Latvijas Šķirnes zirgu audzētāju asociācijas pārstāvji.

Andris Melbārdis, SIA *Priekuļu mašīnu stacija* direktors, reģionālās lauksaimniecības izstādes *Priekuļi 2008* galvenais organizators

Sarunu ar Andri Melbārdi sāku ar to, ka jautāju – kāpēc jau vairākas reizes Priekuļu lauksaimniecības izstādes laikā netiek organizētas šķēršļu pārvarēšanas sacensības. Viņš pastāstīja, ka to rīkošanai trūkst piemērotu laukumu, un tādējādi nav iespējams nodrošināt, ka zirgi netiktu traumēti. Visi apkārtnē esošie laukumi ir aizņemti, jo uz tiem tiek demonstrēta lauksaimniecības tehnika. Par tiem lauksaimniecības tehnikas uzņēmumi organizatoriem maksā salīdzinoši lielu naudu. Šogad izstādē nepiedalījās arī putnu audzētāji, jo iepriekšējā reizē viens no strausiem transportējot nobeidzās, gūstot traumu. Izstādes laikā neizrāda arī slaucamās govīs, jo tiek izjaukts slaukšanas režīms, un tas ļoti ietekmē turpmāko piena ražošanu. Tā ir liela atbildība izstādes laikā eksponēt arī dzīvniekus. Isti pārliecinošu atbildi nevarējām sadzirdēt par to, vai nākamajā Priekuļu lauksaimniecības izstādē būs arī šķirnes zirgu paraugdemonstrējumi. Cerams, ka tomēr būs.

Pērle Strauta, Latvijas Zirgaudzētāju biedrības speciāliste

Lielu pateicību viņa teic visiem sacensību dalībniekiem, kuri bija gatavojušies šiem pasākumiem un izstādes laikā bija gatavi aprunāties ar visiem interesentiem un piedalījās zirgu izvadē. Izstādes laikā patiešām daudz cilvēku izrādīja interesi par zirgiem – gan par ponijiem, gan par Šairas šķirnes zirgu, gan arī par

ciltisdarba niansēm. Taču pieredzējuši zirgkopības speciāliste, kura lauksaimniecības izstādēs ir piedalījies daudzas reizes, izteica neapmierinātību par Priekuļu izstādes organizāciju, un jūtas neērti izstādē pabijušo zirgu īpašnieku priekšā. Pirmajā dienā tika aizrādīts par to, ka zirgu paraugdemonstrējumi – izvade – esot bijuši pārāk ilgi. Neskatoties uz to, ka tieši zirgi sapulcē visvairāk skatītāju pie izvades laukuma. Līdz ar to otrajā dienā šis laiks tika saīsināts. Bet, lai apskatītu zirga gaitas, ķermeņa uzbūvi u.t.t., ir nepieciešamas vismaz piecas minūtes, kā tas tiek atvēlēts citās lauksaimniecības izstādēs. Vēl jau arī izvades komentētājam, kurš šoreiz bija Guntis Rozītis, jāpaspēj pastāstīt svarīgāko informāciju par šo zirgu. Arī brīvpusdienas izstādes dalībniekiem nebija nodrošinātas, viss bija jāiegādājas par saviem līdzekļiem. Pateicība par piedalīšanos sacensībās bija dāvanu karte 10 latu vērtībā, ar kuru varēja iegādāties sev nepieciešamo tikai vietējā saimniecības preču veikalā. Vienīgais – zirga transportēšanas izdevumus atmaksās zirgu īpašniekiem.

Autores piezīme. Pati esmu piedalījies ar zirgiem Viļānu lauksaimniecības izstādē pirms diviem gadiem. Un viss bija citādāk attiecībā uz dalībniekiem – trīsreizēja dalībnieku ēdināšana bez maksas, dzīvošana vietējā dienesta viesnīcā bez maksas, pateicība par piedalīšanos izstādē katram dalībniekam – 25 latu. Te gribētu uzsvērt ne jau to, ka visa lieta ir naudā, bet to, ka tāda attieksme, kāda bija Viļānos, veicina cilvēku atgriezties un piedalīties šajā pasākumā vēl un vēl. Jo tas nav tik vienkārši – aizbrauci, pasēdēji un atbrauci mājās, Zirgs jāsapucē, jāatrod transports, ar ko atvest zirgu. Tad arī gandrīz trīs dienas jāpavada izstādē, stāstot visiem interesentiem par saviem audzēkņiem un izrādot zirgus izvades laikā. Ļoti bieži zirgu īpašnieki arī paši sagatavo informācijas materiālus, kurus skatītājiem izdala bez maksas. Viļānos arī neviens neierobežoja zirgu demonstrēšanas laiku. Piemēram, daži rikšotāju šķirņu zirgi izvades laikā tika demonstrēti divričos, un tam bija nepieciešams pat vairāk nekā piecas minūtes, bet neviens neko nepārmeta. Bet varbūt arī labi, ka lauksaimniecības izstādes ir dažādas, un mums ir, ko salīdzināt.

Ilze Saļma – Šairas šķirnes ķēves Beaufaire Dawn īpašniece

Ilzes staļļi atrodas Carnikavas novada Kalngalē, pavisam saimniecībā ir astoņi zirgi, no tiem divi Šairas šķirnes. Viņa pati izveidojusi jātnieku klubu *Erceņi*, kura mērķis ir veselīga dzīves veida veicināšana, piedāvājot cilvēkiem izjādes mežā. Šim nolūkam izveidotas ļoti skaistas takas. Ilzei Šairas šķirnes zirgi (*šairi*) jau sen patikuši, iepazīti skatoties attēlus un filmas, taču šī gada sākumā viņa kļuva par Šairas zirgu īpašnieci (viens no tiem ir piecus gadus veca ķēve, otrs – deviņus gadus vecs kastrāts). Abi skaituļi uz Latviju atceļoja no Vācijas. Šīs šķirnes zirgu ieviešanas mērķis Latvijā ir popularizēt *šairus* arī mūsu nelielajā valstī. Paredzamais zirgu izmantošanas veids – izjādes, hobija jāšana, kas ļoti populāra ir Vācijā. Taču pasaulē nav īpaši daudz Šairas šķirnes zirgu – tikai 5000 īpatņu, no kuriem 1200 mitinās Vācijā. Tie ir ļoti piemēroti zirgi hobija jātniekiem un izjādēm mierīgā zirgu temperamenta dēļ. Ja arī *šairi* no kaut kā nobīstas, tad ātri vien nomierinās, un jātnieks var mierīgi turpināt savu ceļu. Jautājot par Šairas zirgu raksturu, Ilze atbild: – Viņus sauc par maigajiem milžiem! Un tā arī ir – zirgi ir līdzsvaroti, mīļīgi. Protams, gadās dienas, kad zirgam nevedas prāts uz strādāšanu un *vējš svilpo astē*. Jaunie Ilzes draugi arī ļoti labi satiek ar Latvijas šķirnes zirgiem, nav nekādu sarežģījumu – tie visi ganās un pastaiģājas aplokā kopā, kaut arī auguma atšķirības ir diezgan ievērojamas.

Lai iegādātos Šairas zirgu (aptuveni 5 gadu vecumā) ar labu izcelsmi Vācijā vai Anglijā, interesentiem jāšķiras no apmēram 5000 latiem. Ja zirga izcelsme nav tik svarīga, tad var atrast arī lētākus. Skaisti jau ir šie milži, un prieks, ka arī Latvijā tos pamazām sāk ievest.

Natālijai Dreimanei piederošā Igaunijas ērzeļa Arafata izvade.

Baiba Blekte – Latvijas šķirnes ērzeļa Alfanss īpašniece

Baibas zemnieku saimniecībā *Greķi*, kas atrodas Cesvainas lauku teritorijā, ir pavisam desmit zirgi. Uz izstādi viņa bija atvedusi savu mīluli – trīs gadus veco ērzeļi Alfansu. Baibas audzēknim šis bija pirmais izbraukums ārpus mājas. Drīz būs jāsāk braukt uz treniņsacensībām, jo Baiba šo uzskata par perspektīvu konkūra zirgu. Nākamgad pavasarī Alfanss saņems arī ērzeļa sertifikātu, jo izstādē esošo zirgkopības speciālistu novērtējums ir viņam pozitīvs. Baibas saimniecībā visi ir sporta tipa zirgi, ar kuriem bieži vien viņa arī pati piedalās šķēršļu pārvarēšanas sacensībās. Vērtējot šī brīža situāciju, Baiba atzīst, ka zirgu tirgus Latvijā un tuvākajās kaimiņvalstīs ir apstājies, sastindzis ekonomiskās krīzes dēļ. Piedāvājums ir ļoti liels, taču cilvēkiem nav tik augsta pirktspēja. Pati Baiba uz situāciju gan skatās optimistiski un nežēlojas – cik viss ir slīkti un dārgi. To gan atzīst, ka nevienam vairs nav vajadzīgs ne Latvijā ražotais piens, ne arī Latvijā audzētie zirgi. Bet, cerams, ka situācija uzlabosies.

Jānis Jakimenko, Šetlandes poniju īpašnieks

Bērnu lielāko uzmanību izstādes laikā piesaistīja mazie Šetlandes poniji, kuri jau vairāk nekā trīs gadus mitinās Jāņa Jakimenko zemnieku saimniecībā *Malteni*, kas atrodas Ogres rajonā. Uz izstādi Jānis bija atvedis divas ķēvītes ar kumeļiem. Ļoti daudz interesentu, īpaši jau bērni, vēlējas izstādes laikā nofotografēties pie šiem mazajiem, simpātiskajiem zirdziņiem. *Maltenos* patlaban ir 22 Šetlandes poniju ķēves, kuras ievestas no Holandes, un viens Šetlandes šķirnes vaislas ērzeļis, kurš atbraucis no Somijas. Darbošanās ar ponijiem Jāņa saimniecībā sākās bez īpašas plānošanas, viņš vēlējas iegādāties zirdziņu savai mazmeitai. Taču tad saprata, ka tieši Šetlandes šķirnes poniji nav izplatīti Latvijā, ka ar tiem varētu piesaistīt cilvēku uzmanību. Ar laiku *Malteni* ir izveidojušies par tūristu iecienītu apskates saimniecību.

Jānis atzīst, ka izstādes laikā vairāki cilvēki izteikuši vēlmi ponijus iegādāties. Kāds amatnieks atzinis, ka vienkārši vēlas šo zirgu, lai tas staigā pa piemājas aploku, lai izdaiļo apkārtni, kā arī priecē pašu īpašnieku ar savu klātbūtni. Cits atkal vēlas tos iegādāties bērniem, lai būtu par ko rūpēties, ko samīlot un, iespējams, arī pajāt (zirga augstums skaustā ir līdz 90 cm). Cena šādiem zirgiem Latvijā ir no 700–1000 latiem. Patlaban vērojams nepatīkams fakts, ka sadārdzinoties visām izmaksām, zirgu cenas tomēr kritas. Jāņa mērķis gadā pārdot vismaz piecus sešus zirgus. Viss jau būtu ļoti labi, bet vienam ar ģimeni ir diezgan grūti apkopt un darboties ar visu ganāmpulku. Diemžēl ļoti maz jauniešu tuvākajā apkārtnē vēlas nākt un kopt šos jaukos radījumus. Bieži vien tiek sākti jauni sadarbības projekti ar vietējām skolām, bet pagaidām bez rezultātiem.

Zirga gēnu karte

Sagatavoja Dace Štrausa

(Turpinājums, sākumu skat. ZP 10. numurā)

Dzimumu līdzsvars un ķēves nozīme selekcijā

Pētot zirga izcelsmi vai meklējot atbilstošu pāri, pat ja netiek veikta pilna izcelsmes analīze, vajadzētu atrast atslēgas vārdus: zirgus - gēnu nesējus tām vērtīgajām īpašībām, ko jūs vēlētos redzēt gaidāmajā kumeļā. Vai izraudzītā priekšteča īpašības izcelsmē atkārtosies? Ja tā, - vai gan tēva, gan mātes pusē? Lielākajā daļā gadījumu par galveno pārāk bieži tiek uzvērtas vīriešu dzimuma īpašības, jo zirgu selekcijā ilgu laiku tika pārāk akcentēta ērzeļa nozīme. Līdz ar to izcelsmē dominē tikai izcilu ērzeļu līnijas. Vēsture pierāda, - ja selekcija notiek, dublējot ērželus tikai ar dēlu izmantošanu, izcilā senča īpašības parasti izzūd jau trešajā paaudzē.

Kā lai atdzīvina šīs agrāk spēcīgās līnijas?

Nozīmīgs atklājums zirgu selekcijas teorijā notika pagājušā gadsimta sākumā. Tas veicināja apzinātus un atkārtojamus rezultātus, daži angļu pilnasīņu šķirnes selekcionāri (*Frederico Tesio, Hall-Walker* u. c.) pierādīja sieviešu dzimuma spēku un nozīmi. Protams, atrast izcelsmē sieviešu dzimuma ietekmi ir daudz grūtāk nekā to, kas tiek pārmanāts no ērzeļa. Ķēve savas dzīves laikā var radīt piecus līdz desmit kumeļus. Bet ērzeļu pēcnācēju skaits mērāms pat vairākos simtos. Tātad katra ķēve, kurai ir vairāki labi pēcnācēji, uzskatāma par istu dārgumu. Tā, izmantojot dzimuma līdzsvara teoriju, tika radītas svarīgas līnijas pilnasīņu šķirnē (*Phalaris, Hyperion, Nercaro, Ribot* u. c.).

Koncepcija par līdzsvarotu selekciju, pamatojoties uz statikas datiem, liecina, ka *inbrīdingam* un selekcijai atsevišķās līnijās ar īpaši izraudzītiem senčiem ar to dēlu un meitu izmantošanu ir daudz kārt lielāki panākumi, nekā selekcijai atsevišķi tikai ar dēlu vai atsevišķi ar meitu asinīm. Brāļu, māsu, t. s. brālēnu un māsiņu vai citu ģenētisko radnieku kombinācijas izrādījās efektīvākas.

Sporta zirgu audzēšanā izraudzītajiem senčiem ir jābūt izciliem sporta spēju gēnu nesējiem. Piemēram, ievērojams senci noteikti ir Traķēnes šķirnes ērzelis *Abglanz* - tik izcili prepotents zirgs, ka izveidoja līnijas gan Hannoveras, gan Traķēnes šķirnēs. Tā ir ista zelta ādere, ja *Abglanz* atrodams vaislas zirga izcelsmē. Tādā gadījumā būtu vēlams piemeklēt tādu pāri, kur izcelsmē arī būtu *Abglanz* līnijas, tikai pretēja dzimuma (ja *Abglanz* vienā līnijā ir ērzeļa tēvs, jāpiemeklē zirgs, kam izcelsmē *Abglanz* ir ķēves tēvs). *Abglanz* potences pamatā arī ir dzimuma līdzsvara selekcijas principu izmantošana. Slavenais ērzelis *Tempelhubers* reģistrēts *Abglanz* izcelsmē trešajā un ceturtajā paaudzē - meita *Technik* un dēls *Pirat*.

Vienā vecāku pēcnācēji

Vienā vecāku pēcnācēju izcelsme var būt pozitīvs ģenētisks trieciens, kas uzlabo sporta zirga potenci. Angļu pilnasīņu izcelsmju pētnieki, kuri studējuši ne tikai auļošanas sacensību uzvarētāju izcelšanos, bet arī to vaislinieku, kas atstājuši ietekmi uz visu šķirni, atklāja, ka vienu vecāku bērni (īsti vai ¾ brāļi un māšas) ir stiprs un ilgstošu ietekmi atstājošs ģenētiskais spēks, kas var radīt čempionus.

Ķēve vai ērzelis?

Reti ir tāda zirgu izcelsme, kas vienlīdz laba gan ķēvei, gan ērzelim. Protams, ir labas izcelsmes pamatnoteikumi, tai skaitā iepriekš minētie selekcijas paņēmieni, kas palielina iespēju iegūt labu vai pat izcilu sporta zirgu. Tomēr atkarībā no priekšteča dzimuma, rezultāts būs labāks vai nu ķēvēm vai ērzējiem. Studējot tūkstošiem gadījumu, pētnieki varēja identificēt labāko sporta zirgu un labāko vaislas zirgu izcelsmes modeļus. Viņi atklāja, ka labāko ķēvju un labāko ērzeļu rašanās ir atšķirīga.

Statistika rāda, ka labas sporta ķēves izcelsmē dominē izcilu ērzeļu meitu līnijas un izcilas ķēves dēli un meitas. To dēvē par ķēves faktoru.

Labāko sporta ērzeļu izcelsmē ir pretēja situācija: tiek daudz kārt izcilas ķēves dēlu līnija un izcila ērzeļa dēli un meitas. To savukārt minam kā ērzeļa faktoru.

Lai iegūtu izcilu vaislas ķēvi, lielāka nozīme ir ķēves faktoram. Ja ērzeļa faktors reti rada problēmas, ķēves faktors zemās ķēvju mūža produktivitātes dēļ var radīt grūtības.

Labam vaislas ērzelim izcelsmē svarīgs ir ērzeļa fak-

tors, kas jāpastiprina, attālinātajās paaudzēs dublējot tēva priekšteču līnijas. Nepieciešams, lai izcelsmē būtu arī ķēves faktors, tomēr - nepārsniedzot ērzeļa faktora ietekmi.

Izcils rezultāts, kur izmantoti aprakstītie selekcijas paņēmieni, ir Hannoveras šķirnes ērzeļa *Weltmeyer* pēcnācēji, kas ir sastopami arī Latvijā audzēto zirgu radurakstos. *Weltmeyer* ir izcili prepotents vaislas ērzelis, kas ir leģendārs kā sporta, īpaši iejādei nepieciešamo spēju devējs pēcnācējiem.

Apskatot slavenā vaislas ērzeļa izcelsmi, redzam, ka ceturtajā paaudzē redzama priekšteču atkārtotāšanās. Pirmkārt, šeit ir ķēves *Alexine* divi dēli 4x4 - tas ir ērzeļa faktors. *Abendsport* ir atrodams 4x4x6x5 un ar trīs dažādu meitu un dēlu līdzdalību. Tas ir otrs ērzeļa faktors kompleksā ar vienu vecāku bērnu spēcīgo ietekmi.

Redzamas divas *Fabuza* meitas, kas padara divas *Abendsport* meitas par ¾ māsām - tas ir spēcīgs ķēves faktors. Vēl stiprāks ķēves faktors ir divas *Frustra II* meitas, gan tēva, gan māte izcelsmes daļā 4x4. Šeit ir arī *Dolman* dēls un meita un *Abendsport* tēva *Al-*

koven māsa. Šī ir izcila siltasiņu tipa zirga izcelsme, kas, iespējams, dos ievērojamu pozitīvu ietekmi uz turpmākajām paaudzēm.

Weltmeyer mātes izcelsme nav tik izcila, toties labi saskaņota ar *World Cup* izcelsmi ar vienu vecāku bērniem *Alexine* un *Abendsport*.

Tas nozīmē, ka, ja ķēves senčos nav nekā izcila, ķēve nerāda izcilas spējas sportā (kā *Anka*), bet ir pietiekami laba, lai būtu vērts izstudēt tās izcelsmi un atrast ļoti labu ērzeli, kura izcelsmē atrodami tādi priekšteči, kas saistīti ar ķēves izcelsmi.

Ja tiek izmantots prepotents vaislas ērzelis, tas vienmēr nodod kādas savas ģenētiskās īpašības pēcnācējiem - tā arī ir prepotence. Bet, ja izmantojot prepotentu ērzeli, kura izcelsme pēc aprakstītajiem selekcijas paņēmieniem saskan ar ķēves izcelsmi, tas palielina ģenētisko spēku, un kumeļš iegūst salīdzinoši labākas spējas. Tas tikai nozīmē, ka, pat ja ķēve nav sevišķi izcila, tomēr pastāv iespēja iegūt izcilu sacensību zirgu, ja tikai kārtīgi izstudē pāra izcelsmi.

(Turpinājums sekos.)

Weltmeyer (HA) (1984) - M -

by World Cup I (HA) out of Anka (HA) by Absatz (HA) to 7 generations

World Cup I (HA) 1977	Wohler (HA) 1950	Flugeladjutant (HA) 1938	Flugelmann I (HA) 1929	Flavius (HA) 1915	Fling (HA) Aurelie (HA)			
			Alexine (HA) 1933	Alonia (HA) 1920	Alderman I (HA) Costane (HA)			
		Flozia (HA) 1941	Flotow (HA) 1925	Albeck (HA) 1924	Alkoven I (HA) Supra Ii (HA)	Anakreon (HA) Lasso (HA)		
			Jodlerwelt (HA) 1937	Anaka (HA) 1927	Fling (HA) Aurelie (HA)	Negustro Ii (HA) X-Alnok (HA)		
		Mandart (HA) 1954	Marabou 1936	Eboli (HA) 1932	Joho (HA) 1930	Journalist (HA) Magalla (HA)	Ecco Schwarzdolde (HA)	
				Madam 1918	Prunus 1915	Orchidee II 1910	Dark Ronald Pomegranate Galtee More Orseis Sundridge Doris	
			Abendfriede (HA) 1944	Abendsport (HA) 1935	Sunstar 1908	Signorina 1906	Saphir Nora	Alderman I (HA) Costane (HA)
				Goldwelle (HA) 1933	Stiefmutter (HA) 1931	Golfsport Ii (HA) 1927	Sabaneza (HA)	Feiner Kerl (HA) Dakoza (HA)
		Sendernixe (HA) 1967	Sender (HA) 1955	Senator (HA) 1951	Semper Idem (TR) 1934	Dampfloss (TR) 1916	Dingo (TR) Laura (TR)	
					Allerweltskleid (HA) 1947	Semendria (TR) 1927	Parsival (TR) Sultanine Zwion (TR)	Abendsport (HA) Alber (HA)
	Abendkleid (HA) 1941			Der Lowe 1944	Alkoven I (HA) 1917	Stiefmutter (HA) 1931	Jeminda (HA) Goldschlager I (HA)	Nestigode (HA) Feiner Kerl (HA) Dakoza (HA)
					Golfskleid (HA) 1934	Fobuza (HA) 1925	Wahnfried 1933	Lehnherrin 1931
				Fliedernixe (HA) 1953	Lugano I (HA) 1954	Altwunder (HA) 1950	Albaner (HA) 1941	Friesentreue (HA) 1944
	Frustra Ii (HA) 1943		Talwiese (HA) 1936			Futurist I (HA) 1933	Christinchen (HA) Tanera (HA)	Fliegenfängerin (HA)
	Feldland (HA) 1941		X-Helgoland I (HA) 1936		Feldmann (HA) 1934	Hyperion (TR) 1926	Hypothese (TR) 1921	Tempelhuber (TR) 1905
	Anka (HA) 1976		Absatz (HA) 1960	Termit (TR) 1933	Technik (TR) 1922	Tageskonigin (TR) 1912	Shilfa Teetasse (TR)	
					Poseidon (TR) 1925	Pirat (TR) 1914	Tempelhuber (TR) Paula (TR)	Fischerknabe (TR) Povona (TR)
				Landmoor (HA) 1947	Landzser (HA) 1930	Polanka (TR) 1914	Pirol (TR) 1918	Hilda (TR)
		Alexine (HA) 1933				Archem (TR) 1916	Arche (TR) St. Maclou Lady Mine	Goldshlager I (HA) Afa (HA)
		Schlingel (HA) 1931			Landzser (HA) 1930	Gabota (HA) 1921	Albeck (HA) 1924	Alkoven I (HA) Supra Ii (HA)
Adelsbuch (HA) 1968		Dornnixe (HA) 1949	Althilde (HA) 1938	Dornwall (HA) 1945	Saladina (HA) 1939	Abimolla (HA)		
					Althilde (HA) 1938	Asti (HA) 1928	Alstergold (HA) Abimota (HA)	
		Domestik (HA) 1957	Dornwall (HA) 1945	Althilde (HA) 1938	Dornwall (HA) 1945	Saladina (HA) 1939	Abimolla (HA)	
						Althilde (HA) 1938	Asti (HA) 1928	Alstergold (HA) Abimota (HA)
			Domestik (HA) 1957	Domitz I (HA) 1944	Dollart (HA) 1938	Alleppe (HA) 1936	Aladar (HA) 1914	X-Quintilianus (HA)
Domposie (HA) 1962	Dornwall (HA) 1945	Althilde (HA) 1938	Dornwall (HA) 1945	Saladina (HA) 1939	Abimolla (HA)			
				Althilde (HA) 1938	Asti (HA) 1928	Alstergold (HA) Abimota (HA)		
	Fruchtbeere (HA) 1956	Freie Hand (HA) 1936	Hellada (HA) 1918	Alkoven I (HA) Stiefmutter (HA)	Almjaeger I (HA) Goldpost (HA)	Flak (HA) Christinchen (HA) Tanera (HA) Fliegenfängerin (HA)		

Beztrenžu iemauktu populārākie veidi

Olga Keiša, foto no autores arhīva

Esmu hobija jātnieks, kurš ar jāšanas sportu nodarbojas jau vairākus gadus. Apguvu jāšanas prasmes, strādājot ar zirgiem, kuriem lietoju trenžu iemauktus. Laika gaitā Latvijā arvien plašāk attīstījās arī beztrenžu izmantošana, par ko arī man radās interese. Iegādājoties savu jaunzirgu, nolēmu, ka mācīšu viņu ar beztrenžu iemauktiem. Sākamam man bija nepieciešams tas, kas būtu gana labs, lai strādātu zirgu no zemes (angļu valodā *ground work* – latviešu valodā pagaidām izmanto burtisku šīs frāzes tulkojumu *strādāt zirgu no zemes*, jo tas ir ļoti plašs jēdziens, kuru nevar iztulkot latviešu valodā divos vārdos) un sagatavotu viņu apjāšanai. Beztrenžu iemaukti ir laba alternatīva zirgiem, kuriem ir problēmas ar zobiem. Daudzi no beztrenžu iemauktiem ir lieliski darbam ar zirgu no zemes un kordošanai, citi – pat pašu jātnieku apmācībai. Tikai jāatceras, ka tāpat kā pie visa jaunā, arī pie beztrenžu iemauktiem zirgs sākumā jāpieradina, strādājot ar viņu no zemes, ļaujot viņam aprast ar jauno.

Kas jāievēro, lietojot beztrenžu iemauktus:

1. Tos nedrīkst likt pārāk zemu purna daļā, jo kauls, kas atrodas zirgam starp nāsīm, ir ļoti trausls, plāns un kustīgs. Pastāv iespēja, ka, straujāk pavelkot pavadas, to var ielauzt vai traumēt, tāpēc labāk pieturēties pie likuma – “labāk augstāk, nekā par zemu” (jo augstāk atrodas purna daļa, tā paliek vājāka, tāpēc, ka ir mazāk sāpīga un nepatīkama zirgam).
2. Iemauktus purna daļā nedrīkst pārāk saspīest, lai nepārspiestu nervu, kas atrodas turpat zirgam uz galvas.
3. Jājot ar beztrenžu iemauktiem, jāatceras, ka pavadas nedrīkst būt visu laiku nostieptas vai nospriegotas, jācenšas jāt ar brīvām pavadām, vadot zirgu ar ķermeni, svaru un balss palīdzību.

Striķa apauši

Šķiet, ka tie ir visvienkāršākie un nekaitīgākie no zirglietām. Tie ir saviti tikai no viena gara striķa, neizmantojot neko citu, kalpo ilgi un neprasa nekādu īpašu kopšanu. Tos var izmantot gan darbā no zemes, gan jāšanai. Taču, lai cik vienkārši tie nešķīst, tie tādi nemaz nav. Izvēloties striķa apaušus, tie tāpat kā jebkuri citi iemaukti ir jāpiemeklē, lai derētu konkrētai zirga galvai, jo, ja tie būs par lieli, tie šļūkās, var saberzt vai savainot aci. Ja par mazu, tad pārāk sažņaus galvu un radīs zirgā neapmierinātību. Mana kļūda bija tā, ka es iegādājos striķa apaušus, kas toreiz bija manam zirgam par lieli, radija zirgā neapmierinātību, un pastāvēja risks, ka iebruks aci, tādēļ tie tika noslēpti uz ilgu laiku dziļā atvilknē. Tagad, kad zirgs ir paaudzies, tie der, un esmu sapratusi, ka tie var labi kalpot darbā ar zirgu. Par striķa apaušiem jāatceras šāda nianse, ka tos sākumā, uzliekot zirgam uz galvas, vajadzētu sasiet it kā nedaudz pārspīlēti augstāk, nekā jūs esat iecerējuši, jo vedot, spēlējoties, vai jājot ar zirgu, mezgls pats savilksies ciešāk, un striķi novilksies zemāk, un apauši nolaidīsies zemāk par līdz pat 5 cm. Ar striķa apaušiem var jāt, piesprdzējot pavadas apaušu cilpās, kas atrodas zem zirga zoda. Var jāt arī, piestiprinot tikai vienu striķi cilpās, tikai tad jāapgūst gan pašam, gan jāiemāca zirgs viena striķa vadības

tehnikai. Zirgs jāiemāca nebaidīties no striķa, kad tas jānotiek pārņemsts pār tā galvu, ja, piemēram, grib mainīt virzienu. Pārdošanā ir arī striķa apauši, kam sānu mezgliņos iestiprināti metāla riņķīši, pie kuriem var ērti piestiprināt pavadas, un tad šādi striķa apauši kļūst līdzīgi saidpulam.

Saidpuls

Vārds saidpuls cēlies no angļu vārda *sidepull*, kas burtiskā tulkojumā nozīmē – vilkt uz sāniem. Zirgam ar saidpulu var labi iemācīt nostādnes, kā arī pie saidpula labi un ātri pierod zirgi, kas tiek jāti ar trenzi, jo tā iedarbība ir savā ziņā līdzīga un zirgam saprotama. Pavadas saidpulam tiek piestiprinātas pie riņķiem, kas atrodas sānos pie deguna siksnas. Deguna daļa mēdz būt dažāda, citiem saidpuliem tā ir vienkārša ādas siksnīņa, citiem sintētiska virve, citiem pīta ādas siksnā ar metāla stiepli iekšpusē, vēl dažiem pīta jēlāda. Saidpulu jāliek tā, lai tas nešļūkātu pa zirga purnu, sevišķi, ja saidpula deguna daļa ir no striķa vai jēlādas, bet tai pat laikā, jāatceras, ka to nedrīkst pārspiest! Saidpulu var izmantot arī kordošanai un darbam no zemes.

Kapcungs, kavisons vai spāņu serreta

Latviski mēs tos varētu saukt par kordojamajiem apaušiem. Vāciešiem tas ir kapcungs (vācu val. - *Kappzaum*), smagnēji ādas kordojamie apauši, deguna daļa parasti ir labi nopolsterēta, uz metāla plāksnēm ir pieskrūvēti trīs riņķi (reizēm arī tikai viens). Portugāļi un franči to sauc par kavensonu (franču val. - *caveçon*). Kavensonu no kapcunga atšķiras ar to, ka nav tik smagnējs, purna daļa ir vai nu ādas, vai iekšpusē ir iestrādāta ķēde (līdzīga velosipēda ķēdei), kas ir ieskauda mīkstā ādas polsterējumā. Spāņu serretai (spāņu val. - *serreta*) purna daļā atrodas ar ādu apvilktas (vai arī neapvilktas) nesalokāms metāls, kas ir ieliekts pusmēness formā un iekšpusē bieži ir pat asi robots. Serreta nav domāta iesācējiem, jo pat profesionālu rokās tā var nodarīt bojājumus un sāpes zirga purnam. Serretas izmanto, lai savaldītu un pakļautu mežonīgus ērzeļus. Arī kavensonam un serretai purna daļā parasti ir piestiprināti trīs riņķi. Vidējais riņķis domāts, lai tajā iestiprinātu kordu, malējos var izmantot, piemēram, atsaitēm vai pavadām, ja grib jāt. Daži ražotāji kapcungus, kavensonus vai serretas ražo tā, lai varētu piestiprināt arī trenzi vai lauzni. Šie beztrenžu iemaukti ir lieliski zirga kordošanai un strādāšanai rokās, mācot zirgam mainīt virzienu vai iet serpentīnus u. tml., to kordojo, nav zirgs jāaptur, lai pārsprautu kordu, tā visu laiku atrodas vidējā riņķī purna priekšdaļā. Sākotnēji portugāļu un spāņu jāšanas skolās kavensonus un serretas izmantoja ne tikai darbam ar zirgu rokās, bet arī apjāja jaunzirgus. Trenzi vai lauzni sākumā nelika vispār, lai pēc iespējas ilgāk saglabātu zirga muti *mīkstu*. Tikai, tad, kad zirgs ar šiem beztrenžu iemauktiem bija apguvis pamata lietas, varēja sākt mācīt sarežģītākus elementus, serretai vai kavensonam klāt sprauda lauzni. Daži jaunos jātniekus šādi apmāca jāt ar četrām pavadām, sākotnēji trenzes vai laužņa pavadas liekot turēt pavisam garas un brīvas, bet kapcunga vai kaversona pavadas vairāk uzņemtas, kamēr rokas pierod un jātnieks izprot un

izjūt, kā viņam jājāj ar divām pavadām katrā rokā.

Šī veida beztrenžu iemaukti, iespējams, pat vairāk nekā jebkuri citi rūpīgi jāpiemeklē, lai pēc iespējas perfekti derētu zirga galvai, un vēl jāizvēlas tādi, kuriem ir trīs sānu siksnas, t. i. starp purna un ganašu siksnām jābūt vēl vienai siksnai apmēram zem zirga acīm, tā pasargās zirga acis un neļaus kordojamā apaušu vaigu siksnām ieslidēt aci.

Hakamora

Klasiskā hakamora jau sen ir pazīstama daudziem arī Latvijā, to, ja ne paši lietojuši, tad redzējuši sacensī-

mantot arī kordošanai un strādāšanai rokās.

Kuka iemaukti

1997. gadā amerikānis Dr. Roberts Kuks izgudroja šos beztrenžu iemauktus, kuri ir pazīstami kā Kuka iemaukti vai arī angļiski tiek saukti par *bittles bridle* (latv. val. - beztrenžu iemaukti). Tie ārēji no pirmā acu uzmetiena izskatās kā parasti iemaukti, tikai bez trenzes. Bet, ja ieskatās, kļūst redzams, ka zem zirga zoda pavadas iet krusteniski. Ja pavadas tiek pavilkta, tad krusts savelkas ciešāk zem zirga galvas, un iemaukti it kā ieskauj to un sāk spīest, ja pavadas atlaiž, tad krusteniskajai

Annas Kristinas Štokas Anne Christin Stock Velsas ponijs Silence-Song no Vācijas.

bās ir daudzi. Hakamoras ir dažādas, to iedarbības spēks atkarīgs no *ūsiņu* garuma, un no tā, vai zem zirga zoda tiek likta parasta ādas siksnā vai ķēdīte. Deguna daļa hakamora parasti ir plata ādas siksnā, kurai iekšpusē piešūta aitāda vai tās imitācija. Var vēl jātnieks pats papildus deguna daļu nomīkstināt, uzliekot speciāli tam domātu aitādas aizsargu. Ir arī hakamoras, kuras var izmantot kopā ar trenzi, tad iedarbība būs ne tikai uz zirga deguna, zoda un pakauša daļu, bet arī uz muti. Hakamora darbojas kā kloķis, pavelkot pavadas, deguna siksnā piekļaujas degunam, zoda siksnā vai ķēde sāk spīest uz zodu, un iemaukti rada spiedienu aiz ausīm un pakausi.

LG-iemaukti

Šiem iemauktiem tāpat kā hakamora arī ir kloķa principa darbība. Tikai tie ir *maigāki*, jo kloķa iedarbība ir daudz īsāka, kā arī šo iemauktu pluss ir tāds, ka to darbību var viegli variēt, pārspraužot pavadas, no tiem var izveidot saidpulu. LG-iemauktus sākumā to izgudrotāja Monika Lēmenkīlere nosauca par *laimes ratu* (vāciski *Glücksrad*), taču vēlāk nosaukums tika mainīts. Tie ir divi ritentiņi, kuri vidū sadalās sešās iedaļās. Ritentiņu priekšdaļā iestiprinās purna siksnā, aizmugurē zoda siksnā vai ķēdīte (atkarībā no tā, kādu iedarbību vēlas panākt: ja spēcīgāku, tad liek ķēdīti, ja vieglāku, tad ādas siksnīņu). Iedarbība atkarīga arī no tā, kurā no riņķa iedaļām piestiprina pavadas, ja tās sprauž tuvāk purnai siksnai, tad notiks kā hakamora ar kloķa principa iedarbību, bet, ja purna siksnu pārsprauž vienu iedaļu augstāk, tad iedarbība uz degunu mazinās. LG-iemauktu izgudrotāja apgalvo, ka viņas izgudrojumu tikpat labi var iz-

konstrukcijai vajadzētu atbrīvoties, bet praksē tas nenotiek uzreiz. Līdz ar to, - tas ir šo iemauktu mīnuss, - tie nav precīzi darbībā; zirgs vēl tiek sodīts, kad tas jau sen nav vajadzīgs, jo pavadas ir pabrīvotas, bet striķi paliek vēl cieši, līdz lēnām atslīd un atbrīvo zirga galvu no spiediena.

Vēl pirms Dr. Roberta Kuka vācietis Ervīns Merots 1985. gadā izgudroja līdzīgus iemauktus, ko nosauca savā vārdā. Purna daļa šiem iemauktiem ir viegli polsterēta un iekšpusē iestrādāta metāla stieple, zem zirga zoda krustojas divas ādas siksnas, pie kurām liek pavadas. Uzņemot pavadas, krusts savelkas ciešāk un šādi rada spiedienu uz zirga degunu. Iemaukti ar Merota tipa kapsulu ir redzēti arī Rīgā zirglietu veikālā, un nav nekas svešs dažiem jātniekiem Latvijā.

Bosalas

Ar bosalu bieži jā jātnieki, kas aizraujas ar vesterna jāšanu. Deguna daļa šiem iemauktiem ir no stingri sapītas jēlādas, notīta ar zirga astes sariem, lejas daļā ir speciāls mezgls, pie kura piestiprina garu striķi, kas kalpo par pavadām. Arī pavadas, ievērojot senas tradīcijas, tiek darinātas no zirga astes sariem, taču mūsdienās daudzi ražo arī sintētiskas. Pavadas ir garākas par 2 metriem. Lai jātu ar bosalu, ir jāapgūst speciāla jāšanas tehnika, bet apgūt to pašmācības ceļā ir teju neiespējami. Taču zirgi, kurus var jāt ar bosalu, ir ļoti labi iejāti, paklausīgi un jutīgi uz komandām, jo tiek jāti ar pilnīgi brīvām pavadām, kas nokarājas gar kaklu, komandas tiek dotas lielākoties ar ķermeņa svāra palīdzību, ka arī pieskaroties ar pavadu pie zirga kakla.

Ko darīt, ja dzīvnieks gājis bojā

Informāciju sagatavoja Inese Ruskule

Jūnija sākumā Latvijas prese un televīzija atspoguļoja negadījumu Madonas rajonā, kur sacensības, neveiksmīgi krītot, bojā gāja viens no zirgiem. Lasot informāciju, daudzi zirgu īpašnieki jautāja paši sev: kas īsti jādara, ja pēkšņi aizsaulē aiziet arī mans zirgs. Protams, nelaime nenāk brēkdama, nekad nevar zināt – kas un kur notiks. Tāpēc lūdzām Pārtikas un Veterinārā dienesta (PVD) Veterinārās uzraudzības departamenta direktori **Kristīni Lambergu** un citus PVD speciālistus, lai viņi pastāsta par dzīvnieku īpašnieku pienākumiem, ja noticis nelaimes gadījums un zirgs gājis bojā.

Nadīnas Zavadīlīkas foto

Dzīvnieku īpašniekiem ir pienākums, ko nosaka Veterinārmedicīnas likuma 59. pants: par dzīvnieku nobeigšanos nekavējoties ziņot uzņēmumiem, kas nodarbojas ar pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanu, kā arī nodrošināt dzīvnieku mirstīgo atlieku savākšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Veterinārmedicīnas likuma 59. pants

Dzīvnieku īpašniekiem ir pienākums:

1) sadarbībā ar praktizējošiem veterinārārstiem **organizēt dzīvnieku infekcijas slimību profilaksi un apkarošanu**, izņemot valsts uzraudzībā esošo dzīvnieku infekcijas slimību profilaksi un apkarošanu;

Uzņēmumi, kas nodarbojas ar pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanu

*SIA *Ekovide* (Valmiera, Rūpniecības iela 1, LV-4201), mājas lapas adrese: <http://www.ekovide.eu>;

*SIA *Reneta* (Saldus, Kuldīgas iela 69, LV-3810), mājas lapas adrese: <http://www.reneta.lv>.

Tālruna numuri, uz kuriem īpašniekiem jāzvana par dzīvnieku liķu savākšanu:

* SIA *Ekovide*: 64235435, 64207630 vai mobilais tālrunis 26493111;

* SIA *Reneta*: 63822498, 63822497 vai mobilais tālrunis 29337148.

2) **nodrošināt dzīvnieku labturībai nepieciešamos apstākļus**, bet saslimušajiem dzīvniekiem — laikus veikt veterinārmedicīnisko aprūpi, kā arī nodrošināt praktizējošam veterinārārstam nepieciešamos darba apstākļus un dzīvnieku fiksēšanu veterinārmedicīnisko procedūru laikā;

3) pārvadājot dzīvniekus, **ievērot normatīvajos aktos noteikto kārtību**;

4) **uzrādīt un nodot nākamajam dzīvnieku īpašniekam dokumentus** par dzīvnieku identifikāciju, reģistrāciju, veselības stāvokli un veiktajiem dzīvnieku infekcijas slimību profilaktiskajiem pasākumiem (piemēram, dzīvnieka pasi, dzīvnieka

sarakstus, laboratorisko izmeklējumu rezultātus), b) **pakļaut dzīvniekus** infekcijas slimību diagnosticēšanai, ārstēšanai un profilakses pasākumiem, c) **nodrošināt dzīvnieku mītņu un iekārtu dezinfekciju**,

d) **nodrošināt dzīvnieku karantinēšanu un ārstēšanu**, kā arī dzīvnieku likvidāciju;

12) **ievērot ierobežojumus** dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu izmantošanā pēc dzīvnieku medikamentozas ārstēšanas, ja tādi paredzēti apstiprinātā lietošanas pamācībā vai tos nosaka praktizējošs veterinārārstis;

13) **ievērot ierobežojumus** dzīvnieku barības izēdināšanā, glabāšanā un pārvadāšanā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
14) **vienu reizi gadā vakcinēt** suņus, kaķus un mājas (istabas) seskus pret trakumsērgu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.01.2003., 01.04.2004., 28.10.2004. un 30.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 03.05.2006.)

Kas var palīdzēt zirga bojāejas gadījumā, lai to aiztransportētu?

Latvijā ir divi uzņēmumi, kas nodarbojas ar pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu (tai skaitā dzīvnieku liķu) savākšanu. Iepazīstinām ar to koordinātiem

- Vai par transportēšanu, savākšanu un pārstrādi ir jāmaksā?

- Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienests valsts atbalsta lauksaimniecībai ietvaros ir noslēdzis līgumus ar šiem uzņēmumiem par dzīvnieku liķu savākšanu, transportēšanu, uzglabāšanu, pārstrādi un iznīcināšanu, – skaidro **Kristīne Lambergā**. – Līdz ar to pašreiz dzīvnieku īpašniekiem par pakalpojumu nav jāmaksā, tikai jānodrošina dzīvnieka liķa nogādāšana vietā, kura ir piebraucama savākšanas transportlīdzeklim.

- Cik ilgā laikā iepriekš minētajiem uzņēmumiem jāizved liķis?

- Saskaņā ar valsts atbalsta programmas nosacījumiem, uzņēmumiem jānodrošina dzīvnieku liķu savākšana un transportēšana vasaras periodā 48 stundu laikā (aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, augustā un septembrī) un ziemas periodā 72 stundu laikā (janvārī, februārī, martā, oktobrī, novembrī un decembrī) pēc informācijas saņemšanas par dzīvnieka nobeigšanos.

- Kā jārikojas zirga īpašniekam, ja nelaimes gadījums ar zirgu notiek ārpus Latvijas robežām, piemēram, startējot sacensībās Lietuvā vai Igaunijā?

- Noteikti jāvērsas pie atbildīgā veterinārārsta, kurš dežurē sacensību laikā, un sacensību organizētājiem, kuriem būtu jānodrošina informācija par turpmāko rīcību ar dzīvnieka liķi. Tā savākšanas sistēma abās minētajās valstīs ir līdzīga. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada noteikumiem Nr. 712, zirga turētājam zirga pasē jāizdara ieraksts par zirga nāvi, ko apstiprina praktizējošs veterinārārstis. Tas nepieciešams, lai zirgu varētu izslēgt no Lauksaimniecības datu centra reģistra, kur arī jānodod mirušā zirga pase. 🐾

Kļūdu labojums rakstam FEI šķēršļu pārvarēšanas sacensību noteikumi (22. izdevums, spēkā kopš 2006. gada 1. janvāra)

Artikuls 203. Zvans

1.5. Ar atkārtotiem un ilgstošiem zvana signāliem tiek paziņots, ka dalībnieks ir izslēgts.

Artikuls 256. Apģērbs un sveicināšana

2.4. Arī vīrieši sveicinot var nenotemt galvassegu. Steka pacelšana vai galvas mājiens tiek uzskatīts par sveicienu.

2.5. Šāds punkts noteikumos neeksistē.

Inese Ruskule

pārvietošanas deklarāciju, vakcinācijas apliecību, veterināro apliecību);

5) **nodrošināt dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu** Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

6) **ierobežot nepiederošu personu saskarsmi** ar dzīvniekiem;

7) **nodrošināt** ar valsts uzraudzībā esošajām dzīvnieku infekcijas slimībām saistīto **profilaktisko pasākumu izpildi** noteiktajos termiņos;

8) **nekavējoties ziņot**:

a) praktizējošam veterinārārstam par dzīvnieka nobeigšanos, abortiem, vairāku dzīvnieku vienlaicīgas saslimšanas gadījumiem un jebkuru gadījumu, kas rada aizdomas par dzīvnieku saslimšanu ar infekcijas slimību; b) komersantiem, kuri nodarbojas ar izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanu, par dzīvnieku nobeigšanās gadījumiem; 9) **nokaut dzīvniekus kautuvēs** saskaņā ar prasībām, kas noteiktas regulā (EK) Nr. 853/2004;

10) **nodrošināt dzīvnieku liķu** savākšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā; 11) valsts uzraudzībā esošo dzīvnieku infekcijas slimību apkarošanas gadījumos **pēc Pārtikas un veterinārā dienesta pārtikas un veterinārā inspektora vai praktizējoša veterinārārsta pieprasījuma**:

a) **uzrādīt dzīvniekus**, kā arī dzīvnieku mītnes un veterināro dokumentāciju (diagnostisko izmeklējumu un vakcinācijas aktus, diagnostiski izmeklēto un vakcinēto dzīvnieku

Traktors, manis kumeliņš

Dace Štrausa

Zirgam mūsdienās epitētu „darba rūķis” reti vairs piedēvē. Tas ir aristokrāts, cīņu biedrs sporta arēnās, skaistuma vai grācijas simbols. Darba rūķis, bez kura nevar iztikt neviena zirgaudzēšanas saimniecība un jāšanas sporta sacensību laukumā ir... traktors. Traktoru ražošanas firmu **Antonio Carraro** un **Daedong Kioti** oficiālais pārstāvis Baltijas valstīs **AS FERRUS** to saprot un redz iespējas, ka tieši šo firmu traktori varētu kļūt par labiem partneriem zirgaudzētājiem un sporta pasākumu rīkotājiem.

Lai redzētu **Kioti** darbībā, devāmies uz zemnieku saimniecību **Upeslejas**. Tās īpašnieki Agnese un Andis Kukaiņi ir traktora **Kioti DK901C** īpašnieki ar pieredzi. Turklāt Agnese ir pazīstama **Grand Prix** līmeņa iejādes jātniece, savukārt Andis uzņēmis atbildību par uzņēmuma saimniecisko daļu un, protams, arī tehniku. Tas ir labs tandēms, lai gūtu panākumus un uzņēmums attīstītos. Zirgaudzēšanas un sporta zirgu saimniecībā šobrīd ir 38 zirgi un kopā ar irētajām platībām tiek apstrādāti ap 35 hektāriem zemes.

Kioti firmas traktoru **Kioti CK30HST** Andis iepazīna kaimiņa sētā. Tas viņam iepaticies – daudzfunkcionāls, ekonomisks, ērts, izturīgs un ar labu cenu par augsta līmeņa tehniku. Tik lielai saimniecībai kā **Upeslejas** vajadzīgs lielāks traktors, tāpēc vispiemērotākais bija **Kioti DK901C**. Traktora priekšrocība ir laba manevrēšanas spēja un izcila pārredzamība, kas zirgaudzēšanas saimniecībā nav mazsvarīgi. Papildagregāti ir viegli uzmontējami. Iepriekš saimniecībā strādāja ar veco **T40**. Pēc darba ar šo traktoru īpaši var novērtēt tās ērtības, ko sniedz **Kioti**.

sību laikā Jaunmārupes **Lielceros** varēja redzēt, kā Andis ar savu **Kioti** veiksmīgi līdzināja sacensību laukumu. Šeit **Kioti** labi pierādīja veiklas manevrēšanas spējas.

Traktora saimnieks sacīja cildinošus vārdus par **AS FERRUS** tehniskās apkopes darbiniekiem, sevišķi servisa centra meistarū Ivanu Malančuku, kurš vienmēr ir ļoti atsaucīgs un pretimnākošs. Tehnisko apkopi darbinieki nepieciešamības gadījumā veic arī saimniecībās.

Z/s **Upeslejas** traktoru ar aprīkojumu – frontālo iekrāvēju, disku pļaujmašīnu, rituļu savācējpresē – iegādājās daļēji par valsts subsīdijām, un traktor-technikas samērīgā cena saimniecības budžetā lielu robu neiecirta. Saimnieki ar savu labo palīgu **Kioti** ir ļoti apmierināti.

9. un 10. augustā Inčukalnā **Zustrenēs**, kur JSK **Jauno Jātņieku skola** un SIA **Equus partneri** organizē **Vislatvijas Zirgu dienas**, piedalīsies arī **AS FERRUS**, kas ir viens no sacensību sponsoriem. Sacensību dalībniekiem un skatītājiem būs iespēja vērot darbībā **Kioti** un **Antonio Carraro** traktorus, kas piedalīsies **AS FERRUS** balvas izcīņā maršrutā

Vadītāja kabīne aprīkota ar regulējamu un amortizētu sēdekli, gaisa kondicionētāju, jumta lūku, magnetolu, gaisa recirkulācijas slēdzi, kā arī aukstuma un siltuma uzglabāšanas kameru.

Ar traktoru nekādi īpaši smagi darbi, piemēram, lielu patību aršana, nav jāveic. Iegādājoties tehniku, galvenais uzdevums bija siena vākšana, taču ar šo traktoru ir iespējams veikt pilnīgi visus nepieciešamos darbus arī ganību un staļļa apkārtnes apsaimniekošanā. Traktors **Kioti** pirktis komplektā ar frontālo iekrāvēju, kas zirgu turēšanas un audzēšanas saimniecībā ir patiesi daudzfunkcionāls – var iekraut gan pakaišu skaidas, gan mēslus, gan siena ruļļus, gan arī izmantot būvniecībā materiālu palešu un smilšu izkraušanā. **AS FERRUS** iespējams iegādāties traktoriem piemērotu optimālu aprīkojumu – pļaujmašīnas, siena preses vai citu nepieciešamo. Jātņieki un skatītāji **Baltic Riders Tour** sacen-

Ride and Drive. Zirgu dienās **AS FERRUS** piedāvās **Tractor show** – traktora vilkšanas sacensības un citas ar traktortehniku saistītas aktivitātes. Interesentiem **AS FERRUS** speciālisti sniegs tehniska rakstura konsultācijas.

Ferrus

AS "FERRUS" adrese:
Rīgā, Gramzdas ielā 90
LV-1029
Tālr.: 67441180
Fakss: 67440213
www.ferrus.lv

Paziņojums zirgaudzētājiem

LZB informācija

Latvijas Zirgaudzētāju biedrība atgādina zirgu audzētājiem, ka turpinās kumeļu un jaunzirgu vērtēšana un lūdz saņemt kumeļu un jaunzirgu pārbaužu laikus ar vērtētājiem un biedrību, lai vērtēšana varētu notikt laikus. Līdz 20. novembrim LZB jāiesniedz kumeļu, jaunzirgu un vaislas ērzeļu subsīdiju pieteikumi.

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu īpašniekiem līdz 3. septembrim jāsaņem atzīnumi par zirgu atbilstību geneoloģisko resursu saglabāšanas programmai, gan par genofondā ieskaitītajiem zirgiem, gan par tiem, kas piesaka Eiropas fondu maksājumiem jaunus zirgus. Geneoloģisko resursu saglabāšanas programmai var pieteikt 2,5 gadus vecas ķēves, kas pēc izcelsmes atbilst geneoloģisko resursu saglabāšanas programmas prasībām un kas tiks novērtētas. 2,5 gadīgi braucamā tipa ērzeļi, pirmkārt, jāpiesaka sertifikācijai un vaislas sertifikāta saņemšanas gadījumā var tikt ieskaitīti genofondā.

Vērtēs eksperti no Vācijas

Zirgaudzētavā 3 VĪTOLU STAĻĻI

20. augustā notiks kumeļu vērtēšana un degzīmēšana.

Vērtēšanu veiks zirgu audzēšanas eksperti no Vācijas Oldenburgas savienības. Sākums plkst. 11. Visi laipni aicināti!

KOLLIJU PORTĀLS

www.petnet.lv/kolliji

Sludinājumi un reklāma avīzē

Zirgu Pasts
reklama@zircupasts.lv

Kur ņemt un kas dod naudu?

Dace Millere, Māra Millera foto

Nauda ir lieta, par kuru runājot, cilvēki kļūst īpaši jutīgi. Katram, ja viņš ir šīs summas dalītājs, šķiet, ka to dara pareizi, bet katram, kurš vēlas saņemt, - ka viņam par maz ir dots un pienākas taču vairāk... Tā tas ir arī sportā, un daudzus gadus bijis, kopš Latvijas neatkarības atgūšanas katra no interešu kopām šajā sfērā cīnās par savu izdzīvošanu zem saules. Latvijas Jātnieku federācijai, tāpat kā citām, ir mijušies apdraudējuma un finansiāla uzplaukuma gadi. Bet kāda ir LJF atbilde ikvienam sportistam, kurš prasa - man vajag.

Mazliet par vispārējo finansējuma piešķiršanas sistēmu sportam Latvijas valstī. Tās likumi paredz, ka budžeta sadalē ik gadus tiek piešķirta nauda sportam. Sadaļā *Sports* no 27 563 159 latiem 2008. gadā ailitē *Nacionālās sporta federācijas* atvēlēti 598 256 latī. Bet Latvijas Sporta pārvaldes reģistrā atzītas nu jau 100 starptautiski akceptētas federācijas. Finansējuma sadali šajā programmā regulē Latvijas Sporta federāciju padomes kritēriji, kur punkti tiek piešķirti par aktivitātēm, sākot no augstu sasniegumu sporta olimpiskajās spēlēs līdz metodisko materiālu sagatavošanai, semināru rīkošanai, bērnu un veterānu sporta veicināšanai. Kritēriji nav slikti, to analīze - ļoti rūpīga, bet nelaipe ir tā, ka pati kopējā summa ir tik maza, ka pat visaktīvākās un panākumiem bagātākās federācijas tieši no valsts saņem tikai dažus tūkstošus latu (šogad Latvijas Jātnieku federācijai pēc šiem kritērijiem piešķirti 1 798 latī, kopā ar biroja darbinieku algām 3 101 lats). Jā, vēl ir atsevišķas programmas lielu pasākumu rīkošanai, augstas klases sportistu sagatavošanai, īpaši Latvijas Olimpiskajai komitejai u. c. Bet tas nav federācijas tiešajā budžetā ik gadu „iekritis” cipars. Skumji, ka runasvīru lomās esošie ļaudis jau daudzus gadus pārbīda skaitļus dažādās ailēs, bet par budžeta līdzekļu kopējās sadales summas ievērojamu pieaugumu tieši federācijām nerūpējas. Taču Latvijas Republika tieši atzītajām sporta veidu federācijām par uzdevumu deleģējusi šīs nodarbes attīstību un koordināciju valstī. Gan arī dodama visai vilinošu, bet ne drošu instrumentu rokās - nodokļu atvieglojumus ziedotājiem. Šajā sakarā rodas jautājums: cik daudz būs to patiesi Latvijas sportā ieinteresēto uzņēmumu, kas spēs izdzīvot šajā valstī, un cik no valsts neizprotami saudzētajiem uzņēmumiem vēl atcerēsies par sportu tā ikdienas izpausmēs, ne reklāmas iespēju virsotnē, kas monopolistiem ar valsts kapitāla daļu joprojām tiek atļautas.

Latvijas Jātnieku federācija (LJF) starp vairākiem saviem uzdevumiem par vienu no galvenajiem atzinusi labāko sportistu startu finansēšanu ārzemēs. Tieši šajā sakarā katrs, klusībā sevi atzīdams par vislabāko jātnieku, cer, ka tas notiks ar viņu.

Kādi ir LJF kritēriji, lai sportists varētu pretendēt uz federācijas atbalstu. Lūdzām LJF ģenerālsekretāri **Kristīni Lisovsku** uz šo jautājumu atbildēt vispārīgi, lai neaizskartu nevienu no jātniekiem.

- Jau kopš Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā visi sportisti konkūrā, kuri ar saviem zirgiem spēja pārvarēt 150 cm šķēršļu augstumu, ir saņēmuši federācijas atbalstu, - vispirms starta naudas iemaksas veikšanu ārzemēs, arī tās atlaidi (neiekasēšanu) Latvijā nu jau kopš 1992. gada notiekošajās Pasaules kausa izcīņas Centrāleiropas zonas sacensībās Rīgā. Piemēram, šogad mūsu posmā augstākajos maršrutos, tai skaitā *Grand Prix*, kas dod kvalifikācijas punktus finālam, startēja labākie jātnieki ar deviņiem zirgiem, un viņi tika atbrīvoti no 300 eiro lielās starta naudas par visām trim sacensību dienām. Pagājušogad, kad pirmoreiz Eiropas čempionātā Vācijā startēja mūsu labākie šķēršļu pārvarētāji Andis Vārns un Dainis Ozols, viņiem federācija finansēja visu - prāmja izmaksas ar zirgu transportēšanu, speciālo transportu, starta naudu, viesnīcu,

Kristīne Lisovska ir vairākkārtēja Latvijas čempione iejādē Lielajā balvā, starptautisku sacensību uzvarētāja un godalgoto vietu ieguvēja, kopš 1979. gada darbojas Nacionālajā Lietiško sporta veidu skolā Kleistos un kopš 2001. gada ir Latvijas Jātnieku federācijas ģenerālsekretāre.

apkalpes personāla uzturēšanu. Tāpat nesen gandrīz pilnībā tika finansēta Santas Maspānes dalība Eiropas jauniešu čempionātā konkūrā. Arī iejādē Lielās balvas līmenī, tā sauktajā *lielajā aplī* (arī Vidējā balva II), starta nauda tiek apmaksāta visiem Latvijas sportistiem, kuri startē FEI kalendārā iekļautajās oficiālajās sacīkstēs. Tā tas ir bijis arī Eiropas čempionātos iejādē jauniem jātniekiem un junioriem. Pagājušā gadā un īpaši šosezon starptautiskās sacīkstēs un ar tām saistītos izdevumu segšanu saņem mūsu labākā iejādniece Airisa Penele.

Protams, atšķirīgas ir naudas summas, un vienmēr katrs var vēlēties maksimālo. Šobrīd federācijas darbība kopumā un sportistu finansēšana ārzemju startos ir atkarīga no sponsoru vēlmes atbalstīt. Ļoti daudz šajā jomā strādā federācijas prezidents Agris Blaus un viceprezidents Edgars Treibergs, tomēr galarezultāts ir atkarīgs ne tikai no viņu vēlmes attīstīt sevis pārstāvēto sporta veidu, bet no reālās sponsoru iespējas atbalstīt pasākumus un federāciju.

Ne tikai ar startiem ārzemēs LJF „pagodina” savus sportistus. Ar katru gadu federācija rīko arvien vairāk sacensību. Ir jāsaprot, ka no paša sākuma, lai liktu pareizus pamatus jauno sportistu meistarībai, ir vajadzīgs treneris - labs speciālists. Latvijā, it īpaši iejādes disciplīnā, šādi treneri ir. Taču jāsaprot, ka lielais sports jāšanā sākas ar 150 cm augstiem maršrutiem konkūrā un *lielo aplī* iejādē. Es pati to esmu pārbaudījusi savā jāšanas sporta disciplīnā.

JĀTNIĒKU SPORTA CENTRĀ INČUKALNĀ

**9.-10. AUGUSTĀ
VISLATVIJAS
ZIRGU DIENAS**

Abas dienas no 8:00 līdz 20:00

Šovi, priekšnesumi, izstādes, paraugdemonstrējumi, šķēršļu pārvarēšanas sacensības, stafetes ar zirgiem, iejāde, draivings un citas aktivitātes.

9.augustā 21:00 zaļumballe
www.latvianhorses.lv

Bijetes „Bijetu Servisa” kasēs un internetā www.bijetuserviss.lv
Bijetu cena pieaugušajiem 1,- Ls (bijete derīga abas dienas).
Bērniem, skolēniem, studentiem, pensionāriem un invalīdiem ieeja bez maksas.
Kā nokļūt:
no Pleskavas šosejas līdz „Bīnītei” -> tālruni pa Inčukalna ceļu -> paļi stādem -> līdz pagriezīenam uz „Alnādi” „Alnādi 10” -> 2km pa Alnādi ceļu -> labajā pusē „Jātnieku sporta centrs” Inčukalna

Atbalsta:

INČUKALNA NOVADA DOME
FERRUS
MOTORCENTRS
SEP
Zirgu Pasts
GARKAINES NOVADA DOME

Vairāk informācijas: www.latvianhorses.lv, 67225507 vai 29563544

AUREUS KAPITĀLS

AUDRUVIS

LJF

LJF

“Z/s Akmeņlauki”

STALLI

Laikraksts “Zirgu Pasts”, Izdevējs “Equus partneri”, Iespiests “Dardedze tipogrāfija”, Dace Štrausa - galvenā redaktore +371 26258326,
Inese Ruskule - redaktore, žurnāliste +371 26479579, Jolanta Lapīna - redaktore, mārketinga +371 26544243, Nadīna Zavadilika - tehniskā redaktore,
dizains +371 29872679, Diāna Štrausa - literārā redaktore, Maija Gailiņa - maketētāja.
info@zirgupasts.lv, www.zirgupasts.lv